

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.
VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.
HIRDETÉSEK:
Hirdetésenként soronként 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.
Nyilatkozat soronként 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, június 21.

A MUNKAPÁRT MEGALAKULÁSA.

Arad, június 20.

Az új országgyűlés nemzeti munkapártja vasárnap tartotta alakuló gyűlését. Nehány nap múlva a parlamentben is megkezdte működését az új párt, amelynek a nemzet olyan kiöntetű bőkezűséggel adta a többséget, a kormányzó hatalmat.

Nagy várakozások teleteljesítéssel terhével megrakottan indul működésének útjára a munkapárt. A választásokon könnyebb volt a győzelem, mint ezeknek a várakozásoknak, a remények ezreinek beváltása. Nem ígérek teljesítéséről van szó — ezekben talán a munkapárt volt a korthadjárát alatt a legtakarékosabb, — hanem egy párt erejébe, okosságába vetett bizalomról, amely ép annyira kötelez, mint a legkomolyabb, becsületszóval pecsételt fogadkozások.

Ez a várakozás nemcsak megtisztelt, hanem kötelez is. A pártnak egész sorsa, jövője, népszerűségének állandósága, s a közbizalom mértéke mind attól függ, hogy mit és mennyit tud a munkapárt ezekből a várakozásokból beváltani, s hogy komoly szándékkal, helyes eszközökkel fog-e hozzá a munkához.

Utmutatója van erre. A szerencsés körülmények közül, amelyekben a párt született, nem utolsó, hogy közvetlen előtte egy másik párt, egy másik többség kormányzott, amely eleven példáját adta: mikép nem szabad kormányozni, uralkodni egy többségnek. Ha mindannak, ami a koalíció lejtőjét megásta, bukását siettetette és hatalmát a sirba temette, — a munkapárt az ellenkezőjét fogja tenni: hosszú időre biztosítja magának a sikert.

Kerülnie kell mindennek előtt — a mint Tisza István gróf már az első értekezleten hangoztatta — az elbizakodottságot. Előttünk van a diadalmenetnek tarka képe, a melylyel a koalíció a hatalom bástyáira vonult, s úgy helyezkedett ott el, mint a ki sohase megy onnét le. Mámorgóiban jártak táncot a Hatvanhét holtteste körül, a melyet — mondták — úgy agyonütöttek, hogy az sohase támad föl. Az ellenzéki vezérek közül dőlőfős kényurak lettek, a kiknek nem lehetett elég bőséggel szállítani a hízélgés, az ünnepeztetés adóját. S a legapróbbak is oly kirívóan viselkedtek a honatyai gögöt, hogy a képviselő a

főváros életének egyik legkellemetlenebb típusa lett.

A szerencsét meg kell becsülni, a hatalmat okosan kell használni. A munkapárt hatalmat kapott a kezébe, — de azt csak eszközül kapta, hogy azt a nemzet érdekében használja. A koalíciónak adott hatalom legelőbb abban kopott el, hogy őrszemeket csináltak vele és az ellenzéki sorban töltött esztendőket jutalmazták. Mikor arra került volna a sor, hogy ezzel a hatalommal az országnak tegyenek valamit, akkor elfogyott a hatalom, fölbomlott a többség, amely a hatalmat rosszra használta, önzésre tékozolta.

Az elbizakodottság, a hatalmi gög mellett még egyet kell a koalíció bünei közül kerülnie: a türelmetlenséget. Az ellenvélemények tisztelete az utolsó négy esztendő alatt, különösen annak elején, ismeretlen fogalom volt azoknál, a kik ezen időszak urai voltak. A legszelidebb jelző, a mely az övékkel meg nem egyező, azzal elmentmondó véleményt érte: a hazaárulás volt. A munkapárt becsülje meg az ellenzéki hivatást is. Természetesen erre a tiszteletre nem tarthat számot az obstrukció, a mely megcsufolja a parlamenti munka mellett megnyilatkozott közvéleményt, a mely állandóvá akarja tenni a zavart, a tétlenséget az ország politikai és gazdasági életében. De azt az ellenzéket, a mely az ilyen kártékony tultengést mellőzi s a kormány a többség működésének ellenőrzője marad, nem gátolhatja működésében a parlament higgadt többsége.

Beteljesednek-e ezek a várakozások? Nagy, igen nagy érdekek függenek ettől, nem csupán az, hogy hosszú életű marad-e egy parlamenti többség. Ez dönti el, hogy sikerül-e az országnak a fejlődés útján hamarosan behozni a késést, amelyet négy esztendő vergődés okozott és sikerül-e ezt oly gyors menetben folytatni, hogy kulturában és vagyonosodásban a Nyugattal egy vonalba kerüljön. S ép azért, mert a párt működésétől ilyen sok függ, kell a párt minden emberének, a vezéreknek és a közkatonáknak a legnagyobb komolysággal, lelkiismerettel, kötelességérzettel fölfogni és szolgálni a hivatást, amelynek betöltését a nemzeti munkapárt megkezdte.

Az alakuló gyűlés.

— A miniszterelnök beszéde. —

A nemzeti munkapárt országgyűlési tagjai vasárnap délután öt órakor tartották meg első értekezletüket a párt országos körének nagytermében. Már egy órával az ülést megelőzően élénk élet kezdődött a kör helyiségeiben; négy órától kezdve tömegesen érkeztek a párt tagjai; igen sok új tag a választások óta most jött fel először s azért a kölcsönös ismerkedések és bemutatkozások sűrűn vannak. Már jóval az ülés előtt megérkezett Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök, aki a tagok közé vegyült s élénken eltársalgott velük. Egy másuttan jelentek meg, az édesanyja betegágyánál időző Zichy János gróf kivételével, a kabinet tagjai is s öt órára zsufolásig megtelt a nagyterem, együtt volt a pártnak csaknem valamennyi képviselő tagja, sok főrendiházi tag s a kütagok közül is igen sokan.

Néhány perccel öt óra után Neisidler Károly, Pozsony város II. kerületének képviselője, az értekezlet korelnöke Khuen Héderváry Károly gróf miniszterelnökkel helyet foglalt az emelvényen; a miniszterelnököt s Neisidler korelnököt az együttlevő párttagok felülva, hosszantartó lelkes éljenzéssel fogadták. A korelnök az értekezletet a következő szavakkal nyitotta meg:

Tisztelt képviselőtársaim! Mint korelnökök, a legszívesebben üdvözöllek valamennyiteket, akik ma itt az alakuló ülésen megjelentetek. Alakulásunkra szólít a meghívó s az első szó ezért ó excenciájáé, a miniszterelnök uré.

Khuen Héderváry Károly gróf miniszterelnök az értekezlet tagjainak lelkes éljenzése közben emelkedett szólásra s a következő beszédet mondotta:

Igen tisztelt képviselőtársaim és barátaim! Mit denekelőtt fogadjatok üdvözlőmet, kedves barátaim és képviselőtársaim, akiket a nemzet akarata sorsának intézésére így nagy számban küldött ide, a munkapárt kebelébe. (Lelekes éljenzés.) Amidőn ebben az örömteljes pillanatban felszólalok, azt hiszem, mindnyájatok nevében mondhatok köszönetet mindazoknak, akik pártunk e fényes győzelméhez hozzájárultak, mindenk előtt nektek, mindnyájatoknak egyenként és összeségelekben is. (Elénk éljenzés.)

Első sorban egy férfuról kell megemlékezni, akit lángoló hazaszeretete, jellemének kristály tisztasága, (Ugy van, ugy van!) kipróbált nagy multjának ragyogó fénye díszít. Ez Csáky Albin gróf, (Hosszantartó, lelkes éljenzés és taps.) aki akkor, midőn a hazának nehéz órájában vállalkozunk sorsa intézésére, a munkapárt megalakulásánál nevének fényével ragyogtatta be vállalkozásunk első lépését s ezzel nagyban hozzájárult ahhoz az eredményhez, amelyet ma konstatálhatunk, mert megnyitást és bizalmat keltett a nemzet miliói között nevének fénye és sulya által. (Lelekes éljenzés.) Másodsorban meg kell

emlékezni azokról, akikre a párt érdeke bízva volt s akik annak sorsát intézték a választási küzdelmek alatt: a végrehajtó-bizottság tagjairól. (Hosszas éljenzés és taps.) Eükon egy kipróbált hazafi, Perczel Dezső, (Szűnni nem akaró lelkes éljenzés és taps.) mellette Fejérváry Imre báró (Lelekes éljenzés.) és társaik laukadalan buzgalommal s példát adó szorgalommal, csendben, nyugodtan, feltűnés nélkül intézték a párt ügyeit, még pedig sikerrel. (Ugy van, ugy van.)

(Köszönet Tiszának.)

De meg kell emlékezni azokról a kiváló hazafiakról is, akik a szónak hatalmával igyekeztek azon, hogy pártunk céljait hirdelve, az igazság szavával győzzék meg a nemzetet arról, hogy körénk kell seregelnie. Ezek között Tisza István grófól, (Perczel tartó lelkes éljenzés és taps.) aki fényes tehetségével, jellemének erősségével s ékesszólásának hatalmával nagyban hozzájárult ahhoz, hogy az ország egyik részétől a másikig győzze meg választókörzönségünket azokról az igazságokról, amelyek bennünket vezérleltek, midőn az ország kormányzására vállalkoztunk. (Zajos tetszés.) Meg kell emlékezni továbbá mindazokról is, akik mellette — s itt talán szabad emlitenem miniszter társaimat is (Hosszas élénk éljenzés és taps.) — a szónak hatalmával igyekeztek őt támogatni.

De a legnagyobb hála, a legnagyobb köszönet és tiszteletteljes hódolat illeti meg a nemzet zömét (Élénk tetszés.) amely bizalmával ajándékozott meg bennünket. Amilyen megadással viseltük el, amikor ellenünk fordult, éppoly felemelő érzés hat át bennünket ma, midőn bizalmával megint megajándékozott. (Ugy van, ugy van!) A nemzet életének igen jelentőségteljes pillanatában történt ez, nehéz viszonyok között. Erdemes tehát azzal foglalkoznunk, hogy a nemzet, amikor bizalmát belénk helyezte, miről mondott ítéletet, mire adott utasítást s mi az óhaja és kívánsága, mit vár mitőlünk. (Halljuk! Halljuk!)

Itt első sorban azt a kérdést kell felvetnünk, hogy mi volt az oka annak, amiért a nemzetet választások után meg kellett kérdezni arról, mi az akarata? Jól tudjuk, hogy a parlament munkássága az utolsó évtizedben nem egyszer benuit meg s az utolsó országgyűlést az obstrukciónak már csak a félelme is teljesen megakasztotta munkájában. A közvetlen kérdés tehát, amely a nemzethez intéztett, az volt, hogy ezt az eljárást helyesli-e vagy sem. (Ugy van, ugy van!)

(Itt a nemzet.)

A nemzet válasza világos és tiszta. (Igaz, ugy van!) Ez a válasz abban áll, hogy a nemzet nem akarja, nem kívánja, hogy ezt az eljárást tovább folytassák, mert a nemzet munkát kíván azoktól, akikre rábizza az ország sorsát, a nemzet ügyeinek intézését s így elítélvén az obstrukciót, végzett vele s azt hiszem, minden időre kimondotta, hogy mást vár a nemzet képviselőitől, munkásságot vár a parlamenttől. (Hosszantartó élénk helyeslés és taps.) Az egyik része tehát annak, amit a nemzet tőlünk vár, az, hogy megóvjuk az ilyen tendenciáktól a nemzet érdekét s munkásságra szorítsuk a parlamentet. (Ugy van!)

De ugyanez alkalommal egy más utasítást is adott nekünk, különösen nekünk, akik az ezeltől való időben is intéztük már az ország sorsát s igyekeztünk ezzel az eljárással szemben megvédeni a nemzet igazát. Mi, akik egyuttal a hatvanhétos alapnak vagyunk igaz és meggyőződéssel hűvei, mi is megtalálhatjuk a magunk igazolását a nemzet feleletében, mert hiszen az obstrukció, ha visszanézünk annak kezdetére, tulajdonképpen arra volt irányozva, hogy ezt az alapot rendítse meg, az ez alapon folytatott törekvéseinket bontsa meg s amikor most a nemzet nekünk adott igazat s meghazudtolta az obstrukciót, egyszersmind igazat adott a hatvanhétos védőinek s a maga votumával szentesítette azt az alapot, amely már négy évtizeddel ezeltől megkötött. (Igaz, ugy van! Élénk helyeslés.)

(A 67. igazolása.)

Ha vizsgáljuk azt, hogy mi módon kötött ez meg, hogyan alapoztatott meg a hat

vanhét, akkor látni fogjuk, hogy azt egy bölcs király és a nemzetnek egy bölcs vezére közti megállapodás, megegyezés létesítette, létesítette úgy, hogy megállapította a nemzeti önállóságunk és függetlenségünk feltételeit, amely feltételek mellett a nemzet boldogulását biztosítsuk. (Hosszas, élénk tetszés és éljenzés.) De ma, ilyen hosszú idő után tudjuk azt is, hogy midőn a nemzet jóváhagyta e bölcsnek gondolkodását, nem annyira az ismeret és tudás alapján tette azt, mert hiszen nem tudhatta, hanem egyrészt a király iránti hűség, másrészt a nemzet vezére iránti bizalom vezette, midőn ezt az elhatározását megállapította.

Azóta a nemzetnek volt alkalmja, hogy kipróbálja alapvető törvényes berendezéseink értékét. Láttam hosszú időn át, hogy a nemzet sorsa ezeken az alapokon biztosan nyugszik, hogy szellemi és anyagi boldogulása minden téren biztosítva van; hogy igen nagy lépéseket tett nemcsak a saját kulturájának biztosításában, hanem kifele is hírnevet tudott szerezni a nemzetnek. De másrészt alkalmja volt arra is, hogy a nemzet, eltérve e politikától, az ellenkezőt is kipróbálja és annak is megismerte minden oldalát. Megismerte azt, hogy mi volt e politikának jó oldala és mi volt benne szomorú és aggályos. És ha most a nemzet, újra felbiva arra, hogy mondjon ítéletet arról, hogy miképen intézesse a sorsát, úgy határozott, hogy a 67-es alap követőinek adott igazat, akkor azt mondhatjuk, hogy ez történelmi jelentőségű pillanat volt. Mert, ha akkor a nemzet tudás és ismeret nélkül határozott, inkább szubjektív momentumoktól vezéreltetve, mert a hűség és a bizalom vezette; ma, miután a tapasztalat kimutatta, hogy hol keresse a nemzet a maga javát, ma, mikor semmi kényszerhelyzet előtt nem állott, mikor szabad akaratából határozott, annál nagyobb a becsé és értéke a nemzet eme állásfoglalásának, mert mondhatjuk, hogy kipróbált alapokra akarja jövőjét fektetni. És mi, képviselők, igenis a nemzet ez utasításához méltóan akarjuk feladatunkat teljesíteni. (Hosszantartó lelkes éljenzés és taps.)

(Öszintesség és bizalom.)

Nagy misszió vár reánk, t. barátaim. (Ugy van! Ugy van!) Amilyen megtisztelő a nemzet bizalma, épp olyan súlyos a felelősség, amely reánk nehezedik. Meg vagyok győződve róla, hogy amilyen hit és bizalom vezetett bennünket nehéz viszonyok között, mikor vállalkoztunk arra, hogy a nemzetet szolgáljuk becsületesen; épp olyan híven fogjuk tudni kötelességünket is teljesíteni és megfelelni a nemzet várakozásának. Ehhez pedig szükséges határozott, nyílt bevallása elveinknek, szükséges az egymásközi kölcsönös összetartás. (Ugy van! Ugy van! Éljenzés és taps.) és szükséges a megbecsülés egymás véleményeinek. (Éljenzés.) Én magam és társaim, kik e pillanatban úgy érezzük, hogy a gondviselésnek kegyeltjei vagyunk abban a tekintetben, hogy nehéz órában a nemzet akaratának nyilvánulása a mi közvetítésünk mellett történhetett, (Élénk éljenzés) kettőzötten is érezzük a felelősség és a kötelességteljesítés súlyát. De épp a nemzet parancsoló utasítása által vezettetve, nem lesz nehez határozottan és cölutatoson is dolgozni, mindig szem előtt tartva az ország ügyeinek elintézésében a törvényt és mindenkit szemben az igazságot. Különösen úgy fogunk azonban hivatásunknak megfelelni, ha a ti támogatástokra és barátságokra számíthatunk.

Midőn ilyen nehéz körülmények között hozott össze bennünket a sors, azt hiszem, hogy ez már önmagában olyan köteleket fog közöttünk teremteni, amely már magában rejti mindannak a biztosítékát, ami ilyen nagy feladat teljesítéséhez feltétlenül szükséges. (Ugy van! Ugy van! Éljenzés és taps.)

Midőn én a magam és társaim nevében támogatásokat és barátságokat kérem, biztositalak benneteket arról, hogy mindig nyílt és őszinte szóval fogunk hozzátok fordulni. (Éljenzés.) De kérjük tőletek is, hogy nyíltan és őszintén mondjátok el minden kívánságotokat és panaszokat és mi kötelességünknek fogjuk tartani annak megfelelni. (Hosszantartó lelkes éljenzés, taps.)

Tisza István az intelligencia győzelméről.

Ezután Tisza István gróf emelkedett fel élénk ovációk közben szólásra és a következőket mondotta:

— T. értekezlet! Győztes csatából visszatérve, tartja meg pártunk ezt az első értekezletét. És csak természetes, ha ennek a győzelemnek felemelő hangulatában találkozzunk ez értekezleten. Nem a győzelmi mámor, az elbizakodottság veszélyes lelkiállapotában. Én azt hiszem, mi sokkal jobban ismerjük a szerencse forgandóságát, sem hogy ne tudnánk, hogy a férfunak sem csüggedni, sem elbizakodni nem szabad soha. De igenis, a hazafias öröm érzetével, a hazafias lelki megelégedés állapotában jöhetünk össze; nem azért, mert nekünk mindnyajunknak egyénileg elégtételt szolgáltatott a nemzet — ez mellékes — de azért, mert a nemzet mostani bölcs elhatározásával megnyitotta a tért azon üdvös, hasznos, hazafias politikai irány sikeres szolgálására, a melytől való elterés kockáztatta a jövőt. Mi látjuk mindazokat a veszélyeket, a melyek élénk tornyosultak a közelmúltban. Csak természetes, ha a megelégedés, az öröm és az isteni gondviselés iránti hála érzetével fogunk munkázni, a mikor a nemzet végre lerakta a tartós, átgondolt magyar nemzeti politika alapjait és megadta annak előfeltételeit. (Élénk tetszés.)

(Ellenzéki kicsinyeskedés.)

T. uraim! Nem újság a mi közéletünkben, de mégis bizonyos sajnálattal konstátálom, hogy a magyar ellenzéknek az a kicsinyes szokása, hogy minden választás után — kivéve azt az egy választást, amely az ő javukra döntött — kétségbevonják a választás eredményének korrektségét, sajnálattal konstátálom, hogy e kicsinyes jelenséggel újból találkozunk. És még az ellenzék kiváló, komoly, elismerésre és tiszteletreméltó vezéralakjai is a választás eredményét: a helytelen, az inkorrekt harci fegyvereknek akarják tulajdonítani. Hát, t. barátaim, én nagyon keveset akarok erről a kérdésről most beszélni. Minden szabadságszerető nemzetben, mindenütt, ahol élénken lüktet a politikai élet egy nemzet társadalmában, fordulnak elő választási visszaélések; előfordulnak pártkülönbség nélkül és igyekezni kell azokkal megküzdeni minden komolyabb embernek pártkülönbség nélkül. De ha végig nézünk a közelmúlt választási eseményein, valóban sohasem lehetett kevesebb alappal mondani, hogy ezek a visszaélések csak egyik párt részéről fordultak elő. Amidőn az ország igen nagy részében épen a mi pártunknak kellett iránytunk ellenséges érzelmű tisztviselői kar és választási elnöki apparátusnak nem mindig nagyon skrupulózus ténykedéseivel megküzdeni; hogyha tekintetbe vesszük a terrorizmus széleskörű jelenségeit, amely ismét felütötte fejét az országban, csakugyan nyugodt lelkiismerettel utasíthatunk vissza minden vádat, a mely a mi megbízásunk legitim voltát akarja kétségbevonni. Már korábban Justh Gyula, most pedig Apponyi Albert gróf is a választási visszaélések szokásos szolamai közben igen értekes vallomást tett. Azt mondta korábban már Justh Gyula, ismétli most talán más tónusban — ez már az egyenlőségtől függ — Apponyi Albert t. barátunk, hogy a választásoknál az intelligencia elfordult tőlük. Hát hiszen a magyar intelligencia, hála istennek, tud vezetni, ha akar és látuk és érezzük, hogy a magyar intelligencia ez alkalommal akart és tudott vezetni egész szellemi és erkölcsi erejének latbavetésével. És aki végigküzdötte ezt a választási küzdelmet, látta azt a nagy fordulatot, amely a magyar nép azon részében, amely anyagi és szellemi függetlenség és intelligencia dolgában a legmagasabb mértéket megüti; amelynél csakugyan semmi más nem hathatott közre, mint a meggyőződésnek a helyesebb utra térése, amelyet igen nagy mértékben, mondhatni kizárólag a mi igen t. politikai ellenfeleink kormányzati sikereinek lehet köszönni. (Ugy van! Ugy van! Tetszés, éljenzés és taps.) T. uraim! A magyar intelligenciának az eltántorodása a helyes utról és a megindítása okozta az 1905-iki vereséget és a magyar intelligencia visszatérése a helyes

utrá okozta mindenekfelett a mostani sikert. (Élénk helyeslés.)

(Mit akar a nemzet?)

Arról, hogy a nemzetnek ez az elhatározása, a nemzetnek ez az akaratnyilvánítása mit jelent, azok után, a miket mélyen t. barátom, a miniszterelnök ur mondott, nagyon kevés mondani valóm van. Igenis, kijelentette ezzel a nemzet, hogy a parlament rendjének és munkaprogramjának helyreállítását akarja. Kijelentette a nemzet, hogy a nemzet és király közötti teljes összhang gondos ápolását és fejlesztését akarja. Kijelentette a nemzet, hogy szakítani akar a meddő közjogi harcokkal, szakítani akar a közjogi jelszavak politikájával és hozzátehetjük, szakítani akar általában a jelszavak, az ígéretek, a frázisok politikájával és a helyett azt akarja, hogy valódi, reális nemzeti politikát kövessünk. (Zajos éljenzés.) Reális politikát, a mely magas célok felé, a nemzeti erő kifejtése, a fejlődés, a szabadság és a demokratikus haladás nagy céljai felé tör. (Élénk éljenzés.) a melyeket az élet valódi viszonyai nak, valódi szükségleteinek, a nemzet valódi érdekeinek gondos tekintetbe vételével, ezeknek ápolásával és fejlesztésével akar elérni. (Zajos éljenzés.) És erre a feladatra vállalkozott a mi pártunk, ezt ajánlotta a nemzetnek a megalakulásakor. Ennek a feladatnak elérésére segítségért kértünk fel pártkülönbség nélkül mindenkit, a ki le tudja vonni a tanulságot a közelmúlt tapasztalataiból.

A nemzet széles rétegei meghallgatták a mi kérésünket. Legnagyobb sajnálatomra nem hallgatták meg a politika aktívabb tényezői közül sokan olyanok, akiket nézetem szerint nem választ el tőlünk semmi lényeges elvi különbség. És őszinte sajnálattal látom, hogy fennmaradnak ma is pártkeretek olyan idejüket mult közjogi program alapján, amelynek belső erkölcsi jogosultsága, politikai tartalma nincs. (Zajos tetszés.)

Ez talán sajnálatos körülmény, de ezzel mint adott tenynyel számolni kell. De azért nem szabad nekünk lemondani arról a reményről, hogy a velünk egy pártot nem lévő komoly hazafias elemeknek közreműködését a mi nagy munkánkban nem fogjuk nélkülözni. Nem fogjuk nélkülözni esetleg ellenzéki oldalról, nem fogjuk nélkülözni egy nemes szem pontok által vezetett megtisztultabb közéletnek vitele terén. (Helyeslés.)

T. uraim és barátaim! Én nem hihetem azokról a férfiakról, akik még a választási küzdelem idején is tanujelét adták annak, hogy ő felettük sem mult el nyomtalanul az utolsó évek csalódása és kiábrándulása, a jövőben is tisztultabb felfogásukat a közügynek objektív szolgáltatába fogják állítani, a mi majd az egész vonalon éreztetni fogja áldásos hatását. Nekünk mindent meg kell tennünk, a mivel ezt az üdvös fordulatot előmozdithatjuk. Nekünk nem szabad sem szenvedélyestkednünk, sem gyűlölködnünk. A közügy objektív szolgáltatában el kell mennünk a méltányosság legszélsőbb határáig. (Élénk tetszés.) és örömmel kell vennünk minden támaszt és minden segítséget, a mely más pártálláshoz tartozó honfitársaink részéről felénk nyújtatik, de egyuttal haladnunk kell feltartóztatatlannul a magunk elvei szolgáltatában, annak a politikai iránynak a szolgáltatásban, amelynek meggyőződésből híveivő szegődtünk. (Zajos éljenzés.)

(Beszéljenek a tettek.)

Erre adta meg nekünk a nemzet a jogot, de a joggal együtt erre adta meg a köteleességet is. A mi köteleességünk az, most már tettekkel bebizonyítani, hogy igenis ez a helyes irány, ez a nemzeti fejlődésnek, a nemzeti erőgyűjtésnek, a nemzeti haladásnak valódi produktív irányja. Nekünk kell beigazolnunk azt, hogy ezen az uton haladva tudjuk a nemzet érdekeit jobban és hatékonyabban megvédeni bárholonnan jövő megtámadással szemben. Ezen az uton haladva állítjuk helyre a nemzetnek, fájdalom, mélyen megingatott tekintélyét, politikai súlyát, politikai hatalmát, hogy ezen az uton érjük el ismét azt, amit elértünk már egyszer a multban és amit a nemzet könnyelmű elhatározással tett kockára, azt t. i., hogy Magyarország mint döntő faktor szerepeljen a monarchia külpolitikájának irányításában és ennél fogva a magyar nemzet, mint egyik értékes

irányadó tényező szerepeljen az európai konferenciában. (Zajos éljenzés és taps.)

(Khuen-Héderváry sikere.)

T. uraim! Arra, hogy ezt a célt elérjük, kitartó, következetes, fáradságot, lankadást, kishitűséget nem ismerő munkálkodásra van szükségünk. A közügynek odaadó, önzetlen szolgálata önként megteremti a maga természetes gyümölcsét, törvényes gyümölcsét, az egymás megbecsülésén alapuló összetartást és bizalmat. (A miniszterelnök felé fordulva.) Mélyen tisztelt barátunk és vezérünk! Ezt a bizalmat ajánljuk fel neked, mert te megérdemled ezt a bizalmat, megérdemled, mert egész közéleti működésed tanúsága annak, hogy a közügynek, a nemzet nagy érdekeinek odaadó, hiúságot, ambíciót, kicsinyes egyéni szempontot nem ismerő há szolgája voltál, vagy és maradsz (Percekig tartó zajos éljenzés és taps.) és megérdemled ezt a bizalmat, mert ez a győzelem a te győzelméd. (Zajos éljenzés.) Talán az első voltál — mindenestre nagyon kevesen voltak veled együtt, — a ki bizni mertél már a nemzetben, aki fel merted venni ezt a küzdelmet. A te érdemed, hogy felvettük ezt a küzdelmet, a te érdemed, hogy bekezdkezett ez a győzelem. (Zajos éljenzés és taps.) És én nem hallgathatom el annak a jól eső érzésnek a kimondását: abban, hogy ez így van, abban, hogy a helyes politikai iránynak ez az eklatáns győzelme a te nevedhez fűződik, abban, hogy ez a győzelem a te kezébe adta a hatalmat és a módot a nemzetnek eredményes szolgáltatásra, abban én nagy erkölcsi elégtételt látok. (Zajos éljenzés.) Mert hiszen méltánytalanabb dolgot keveset tudok az eseményekben, a történelemben, mint azt a balsejrekeszt, amely téged méltatlanulért és üldözött valahányszor úgy alakultak a körülmények, hogy neked kellett volna kezébe vened az ország sorsának intézését. E balsejrekeszt által megsértett erkölcsi egyensúlyt állítja helyre a sors, a gondviselés akkor, amikor ezt a nagy sikert a te nevedhez fűzi, amikor ezt a nagy hatalmat a te kezébe rakja le.

(Vezér és katonái.)

Mi bizunk benned és arra kérünk, hogy bizzál te is mibenünk. (Éljenzés.) Magukat okos embereknek tartó férfiaknál sokszor cinkos mosolyt ébreszt az, ha valakinél azt látják, hogy bizni tud embertársaiban, de én mondhatom neked, bizalmat csak az tud ébresztetni, aki maga is tud bizni. A bizalom bizalmat szül, a bizalmatlanság szüli a gyanakvást. (Élénk tetszés, éljenzés és taps.) Te hoztad ezt a bizalmat felénk mai felszólalásodban is. Ez a te férfias szózatod visszhangra talál minálunk. (Élénk éljenzés.) Vezess bennünket és mi követni fogunk avval a felemelő tudattal, hogy igaz férfiú vezet bennünket igaz ügy szolgálatára. (Hosszas éljenzés és taps.) Ilyen küzdelemben a siker, az Isten áldása nem maradhat el. (Hosszantartó éljenzés és taps.)

Szózat az új tagokhoz.

Ezután Láng Lajos szólalt fel és a következő beszédet mondotta: Mélyen tisztelt értekezlet! Mint pártunknak egyik legrégebb tagja (Éljenzés.) jelentkezem szólásra és első szavamat a párt új tagjaihoz intézem. (Halljuk! Halljuk!) Talán még sohasem történt, hogy a pártnak annyi új tagja volt, mint amennyit ma üdvözölhetünk körünkben. Ennek megvan a maga természetes oka. Az ugarban is bővebb az aratás és a mi megszokott parlamenti életünk mellett nagyon természetes, hogy bővebbnek kellett lennie az áldásnak új erőiben, mint volt régebben. E fiatal barátainkhoz és új párttagjainkhoz akarok néhány rövid szót intézni. Legyenek arról meggyőződve, hogy mi szeretettel fogadjuk őket és részükről egyebet, mint bizalmat a magunk számára nem kérünk. (Éljenzés.)

(Régi tradíciók ápolása.)

A régi szabadelvűpártban meg volt az az igen szép szokás, hogy az új párttagok pályafutását féltékeny aggodalommal és büszke örömmel kísértük. A budget-vita alkalmával, midőn a fiatal erők szűzbeszédüket tartották, mindig örömmel volt, ha egy fiatal új tehetség bontogatta szárnyát. Legyenek arról meggyőződve,

hogy ezt a szép szokást mi vének meg fogjuk tartani a jövőben is és legnagyobb örömünk lesz, ha új kiváló tehetségek támadnak, a kik fényes betűkkel fogják beírni nevüket a nemzeti munkának aranykönyvébe. (Élénk tetszés és éljenzés.) És erre szükségünk van ma kétszeresen. Mert a milyen örvendős az átalakulás, a mely az országban végbement, annyira nehéz köteleességeket ró ez reánk. (Ugy van! Ugy van!) Az ország bizalommal fordul felénk, de ezt a bizalmat nekünk meg is kell tartanunk és fáradhatatlanul kell pártunknak munkálkodnia.

Ha már most arról van szó, hogy minő eszközök segíthetnek bennünket nagy célunkhoz, akkor azt hiszem, a történelem, a mely az életnek nagy mestere, adja meg nekünk erre vonatkozólag az utasítást. (Igaz! Ugy van!)

A visszatekintünk pártunk történetére, két tanulságot vonhatunk le. Az egyik az, hogy a nemzet és a korona közötti egyetértés volt a legbecesebb, amelyet pártunk teremtet meg és szilárdított meg. (Igaz! Ugy van!) Ezt fenntartani, élesíteni és erősíteni, meggyőzőkertetni ezt a meggyőződést a nemzeti nagyság iránt: lesz az egyik feladat. (Ugy van! Ugy van!)

A másik vezérgondolat, amelyet újabb 50 éves történetünkől levonhatunk, az, hogy a kiegyezési politika csak úgy vezethet sikerre és csak úgy tartható fenn erővel, ha megemlékezünk arról, hogy az a szabadelvűségnek eszméjében fogantatott. És ennek a szabadelvűségnek fogunk szolgálatába állani egész odaadással és lelkesedéssel. (Élénk éljenzés és taps.)

(Értelem és érzelem harca.)

Tisztelt uraim! A kiegyezést megpróbálták Deák Ferenc előtt más kiváló hazafiak is létrehozni, akiknek hazafisága iránt semmi kétségünk nem lehet, de nem találtak visszhangra az országban. A kiegyezés csak akkor sikerült, midőn azt Deák Ferenc vette a kezébe, az a férfiú, aki a magyar szabadelvűségnek igazi eszményképe. (Ugy van!) A kiegyezési politikának van egy nehézsége, amelytől szabadulni nem lehet és ez az, hogy legfontosabb, legéletbevágóbb kérdéseit, midőn a nemzet létéről, erejéről és jövőjéről van szó, ahol tehát igen könnyű a nemzeti érzékenységet félrevezetni, csak a józan, higgadt ész elfogulatlan igazságával lehet intézni. (Ugy van! Ugy van!) Amde a nagy tömegekre nagyon nehéz egyedül az értelem szavával hatni. A nagy tömegeket az érzelmek hatják át. (Ugy van! Ugy van!) És mi következik ebből? Az, hogy aki az értelem szavával akar a nagy tömegekre hatni, előbb azt a bizalmat kell, hogy megszerezze, amely csak az érzések melegségéből származhatik. A nagy, széles tömegeknél rokonszenvet csak a demokratikus szabadelvű haladás kelt. (Ugy van!) Csak ezzel férközhetünk a nagy tömegek szívéhez. Csak ezzel hozzuk vérét melegebb mozgásba, erősebb lüktetésbe, csak a demokratikus szabadelvű haladás mellett lehet a nagy egységes magyar nemzeti államot felépíteni. (Hosszantartó éljenzés és taps.) Csak ezen az uton gerjeszthetünk a nagy tömegekben magunk iránt hitet, bizalmat, rokonszenvet. Csak így fognak hallgatni szavunkra akkor is, midőn mások talán káprázatos jelszavakkal állanak elő és nekünk az elfogulatlan józan ész rideg szavával kell velük szembeállanunk. Azt hiszem, t. uraim, hogy ez az egyik tanulság, amely majdnem 50 éves újabb parlamenti életünkől levonható. (Ugy van! Ugy van!)

(Párthűség és pártfegyelem.)

De van egy másik tanulság is és ez az, hogy a legnagyobb eszmék sem képesek magukban sikert aratni, ha nincs mögöttük erős, egységes, nagy párt. (Igaz! Ugy van!) Egységes, erős nagy párt, párthűség és pártfegyelem; ez a másik nagy kelléke és biztosítása a győzelemnek. (Ugy van!) Ahol annyi jeles fő és gondolkodó tehetség van együtt, lehetetlen, hogy mindenki egyformán gondolkozzék. Szükséges, hogy eltérő, sőt ellentétes nézetek is legyenek és az igazság csak ezen ellentétes nézetek küzdelméből fog kijegyezni. (Ugy van!) De ha egyszer a többség valami mellett állást foglalt, akkor további tévovázásnak helye nincs. (Ugy van!)

(Tisza Kálmán érdeme.)

Tisza Kálmánnak én egyik legnagyobb politikai érdeméül tulajdonítom azt, hogy a pártbűséget politikai erőnné tudta emelni. Azt hiszem, ezen pártbűség nélkül soha azokat az eredményeket nem lehetett volna létrehozni és nem lehetett volna egy 15 évi kormányzás állandó munkásságát biztosítani, a mely munkásság mellett az ország gyarapodott erőben és gazdagságban bent és a mely mellett az ország kifelé nyert és gyarapodott tekintélyben és rokonszenven. (Ugy van!) Az ellenfelei nagyon jól érezték azt, hogy ebben a pártbűségben és ebben a pártvezetőségben rejlik erejének legnagyobb hatalma és azért, ha valamilyen tulajdonságát, hát éppen ezt igyekeztek elhomályosítani. És elég sajtóságon ugyan azok az ellenfeleink, a kik idehaza tagadták, hogy az ő kormányzata alatt az ország fejlődött és a fejlődésnek nem sejtett fokára lépett, ha idegenekkel állottak szemben, tele voltak azzal a dicsérrel, amely minden magyar embernek jogos büszkesége volt, hogy soha az ország annyit nem haladt, mint az ő kormányzása alatt. (Ugy van!) Ez az, t. uraim, a mit én, ennek a pártnak régi tagja (Eljenzés.) ebben az ünnepélyes pillanatban szövétni akarom, midőn új utra indulunk, új utra, a melyet a nemzet bizalma jelölt ki számunkra és a melyen feladatunknak megfelelni csak úgy fogunk, ha megfogadjuk a multnak tanulságait és hűvek leszünk azon eszmékhez és azon gyakorlati eredményekhez, amelyeknek ez a párt legfényesebb sikereit és az országra nézve leghasznosabb munkásságát köszönheti. (Hosszszantartó éljenzés és taps.)

Fogadalom.

Darvai Fülöp dr. volt a következő felszólaló. Elénk figyelem közben a következő, nagy tetszéssel fogadott beszédet mondotta:

Mélyen t. értekezlet! Méltóztassanak megengedni, hogy vezérünknek meleg és nagy politikai jelentőséggel bíró aposztrofálása azoknak részéről is lelkes és őszinte visszhangra csendüljön, a kiknek ezuttal legelőször van alkalmuk, hogy a törvényhozás csarnokának küszöbét átléphetik. (Halljuk! Halljuk!) Nagy számban vagyunk, sokan vagyunk új emberek, a kik a közélet terén, még pedig a közéletnek különféle terén erős és becsületes igyekezettel egy talpalattnyi helyecskét már hódítottak maguknak, noha a parlamenti aktív politikában részt nem vettek. De vezéreinknek hívó szavára jöttünk és a küzdők sorába léptünk. (Hosszszas éljenzés.)

(Igazság, becsületeség, önzetlenség.)

Tisztelt uraim! Akár deres fővel, akár pedig a fiatalágnak duzzadó, teljes erejével lépünk a sorompóba, mindannyian egy értelemmel teljes tudatában és érzetében vagyunk annak, hogy bizalmat csak bizalommal, szeretetet csak szeretettel lehet viszonzni. (Hosszszas éljenzés.) Kötelességünk a rendelkezésre álló képességeinkkel teljes erejével, meggyőződésünknek egész melegével, szívünknek teljes kisugárzásával azt az igazi becsületes, nemzeti politikát támogatni, amelynek diadalát mélyen t. vezérünk már is kivívta. (Igaz! Ugy van!)

Szerénytelenség és talán izléstelenség volna részemről, ha az ünnepélyes pillanatban a nagypolitika mezejére kalandoznék, akkor, midőn pártunknak egyik tündöklő nagy harcosa, Tisza István (Viharos éljenzés és taps.) és Láng Lajos (Hosszszas éljenzés.) bölcsesége a politikai életnek exigenciáit már megfestette előttünk. Mi, a parlamentnek új tagjai csak egyetlen egy fogadalmat tehetünk: az igazságnak, a becsületeségnek és az önzetlenségnek a fogadalmát, (Hosszszas éljenzés.) azt a fogadalmat, amely alapulvul vallja azt, hogy a parlament ne legyen több helye, ne legyen több talaja az u. n. kicsinyes érdekek piedesztáljának, hanem legyen igenis helye annak, a hol mindenki behozza a maga szerény pozícióját és azt mondja: küzdök vele, mindhalálig, míg a sikert el nem érem. (Elénk éljenzés és taps.)

T. értekezlet! Ebben a meggyőződésben és ettől a bizalomtól áthatva, a fogadalmat csak néhány szóval erősítem meg, midőn azt mondom:

Mélyen t. vezérünk, bizalommal és szeretettel övezünk, hűségünkkel becsületesen tá-

mogatunk és a te vezérl kezébe adott zászlót, amelyen a becsületes nemzeti politikának, a munka nemes politikájának jelszava ragyog, mi mint törhetetlen hű katonák törhetetlenül követni fogjuk. Ez a fogadalmunk. (Hosszszantartó lelkes éljenzés és taps.)

Megalakulás. — Elnökválasztás. — Perczel székfoglalója.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök megköszönte a párttagok részéről jövő bizalmat és a párt elnökévé Perczel Dezsőt ajánlja.

A pártértekezlet egyhangú lelkesedéssel Perczel Dezsőt választja meg az országgyűlési nemzeti munkapárt elnökének.

Neusiedler Károly korelnök megköszöni a miniszterelnök üdvözlő és buzdító szavait és az elnöki Széket Perczel Dezsőnek engedi át.

Perczel Dezső a következő beszéddel foglalja el elnöki székét:

Igen t. értekezlet! Mélyen t. tagtársaim! Teljes mértékben tudom értékelni azon bizalomnak becsét, amelyet irányomban előlegezni szívesek voltak akkor, midőn azzal tüntettek ki, hogy a nemzeti munkapárt elnökévé választottatok. (Eljenzés.) Nagy megtiszteltetésnek tekintem ezt és legelső és legkedvesebb kötelességemnek tartom, hogy ezért legmelegebben érzett hála- és köszönetemnek adjak kifejezést. Köszönetemet fejezem ki elsősorban tisztelt és szeretett pártvezérünk irányában, (Eljenzés.) aki szíves volt engem jelölni, de ugyanazon melegséggel mondok köszönetet mindannyioknak azért, hogy engem erre az általam rendkívül nagyra tartott tisztességre méltónak ítéltek szíveskedtetek. (Eljenzés.)

T. tagtársaim! Nemcsak megtiszteltetés reám nézve ez a választás; átérzem, hogy ez súlyos kötelességeket, nehéz feladatokat is hárít reám. Az e tekintetben csak azt ígérhetem és csak azt fogadhatom, hogy számíthatok szigorú kötelességérzetemre, teljes lelkiismeretességemre, de egyúttal azon komoly férfias elhatározásomra is, hogy legnemesebb ambiciómnak azt fogom tekinteni, hogy pártunknak érdekeit és ügyeit és ezzel együtt implicite és közvetve az ország érdekeit is a legnagyobb odaadással és a legnagyobb lelkesedéssel szolgáljam. (Hosszszantartó éljenzés.)

Ez azonban számomra csak akkor lesz lehető, ha tisztelt képviselőtársaim és tisztelt tagtársaim szívesek lesznek engem eljárásomban támogatni és egész elnöki működésem alatt soha nem csüggedő hasonló bizalmatokkal megtisztelni. (Elénk éljenzés.) Meg vagyok győződve, hogy kölcsönös működésünknek igazán üdvös haszna csak akkor lehet, ha a bizalom, amelyet egymásba helyezünk, azok is, akik évtizedeken át együttműködtek a azok is, akik most léptek munkatársaink sorába, lesz alapja ennek az összetartozandóságnak, annak, hogy a párt ne csak rövid időre, hanem állandó, hosszú időre rendezkedjék be, úgy, hogy az ország ügyeit igazán az ország javára és hasznára szolgálhassa. (Hosszszantartó élénk éljenzés és taps.)

Igen tisztelt barátaim, azt hiszem, mindnyájatok érzelmeit tolmácsolom, amidőn igen tisztelt korelnökünknek, Neusiedler Károly barátunknak, aki maras kora dacára fiatalos hűvel volt szíves az ülést eddig vezetni, köszönetemet fejezem ki. (Lelekes éljenzés.)

Tisztikar.

Az értekezlet ezután az elnök indítványára nagy lelkesedéssel megválasztotta a párt alelnökéül: Dániel Gábor, Thuróczy Vilmos és báró Vojnits István orsz. képviselőket. Pártjegyzőül: Beöthy Pál, Bethlen József gróf, Hámos Antal, ifj. Molnár Viktor, Nyegre László és Szász Károly képviselőket. A végrehajtó bizottság tagjaiul: Beöthy Pál, Bor nemissza Lajos, Bujanovich Gyula, Dániel Ernő báró, Darvay Fülöp, Heinecz Hugó, Herczeg Ferenc, Jónás Ödön, Kenedi Géza, Kiss Ernő, Lipcsey Ádám, Lónyai Géza, Márkus József, Mándy Samu, Melezer Vilmos, Nyegre László, Pekár Gyula, Rónay Jenő, Sándor János, Sipéky Sándor, Székely György, Szentiványi Gyula, Szivák Imre, Sztojanovits Iván báró, Szuhányi Ferenc, Tallián Béla, Tellecsky Kristóf, Telegdy József, Tisza Kálmán gróf és

Wickenburg Márk gróf képviselőket. A kijelölt bizottság tagjaiul: Anzsal József, Beöthy László, Ciocán János, id. Erdély Sándor, Farkas Zoltán, Gyalai Imre báró, Gromon Dezső báró, Haydin Imre, Hegedűs László, Helldor Ferenc, Kabos Ferenc, Kammerer Ernő, Keglevich Gyula gróf, Láng Lajos, Lator Sándor, Mayländer Mihály, Miskolczy Imre, Nagy Ferenc, Návay Lajos, Neusiedler Károly, Oberth Károly, Papp Géza, Péchy Zsigmond, Plósz Sándor, Rosenberg Gyula, Silymosy Lajos báró, Szuljovszky Gusztáv, Tisza István gróf, Zakó Milán és Zsilinszky Mihály képviselőket.

Bejelentette ezután az elnök, hogy Csáky Albin gróf a mai értekezletet a következő, Szepesváraljáról küldött távirattal üdvözlötte:

Mint pártunk volt ideiglenes elnöke, azt mai végleges megalakulása alkalmából teljes szívvel és lelkesülten üdvözlöm, bizton remélve, hogy hazafias működését fényes siker fogja koronázni. Csáky Albin gróf.

Az értekezletből kifolyóan Perczel Dezső a következő táviratot intézte Csáky Albin grófhhoz:

Nagyméltóságu Csáky Albin gróf urnak. Szepesváralja.

A nemzetimunkapárthoz tartozó orsz. képviselő mai alakuló értekezlete halateltelen mond Nagyméltóságodnak köszönetet a párt eddigi szervezése körül kifejtett érdeműs tevékenységeért és lelkes üdvözlését a legszívesebben viszonzozza. Perczel Dezső pártelnök.

Elnöki bejelentések.

Bejelentette ezután az elnök, hogy Zichy János gróf, Berzeviczy Albert, Návay Lajos, Bethlen Sándor gróf és Ertsey Péter kimentették az értekezletől való távolmaradásukat. Ezután így folytatta:

Két jelentés: ehajlok még tenni, t. értekezlet! Az egyik az, hogy a mai napon a megalakulással az a bizottság, amelyet a párt ideiglenesen kiküldött: az 50 tagú szervezőbizottság és az ennek kebeleiből alakult végrehajtóbizottság működését befejezte. A miniszterelnök ur ő excellenciája, igen t. pártvezérünk volt szíves beköszöntő beszédében megemlékezni erről és köszönetet is kifejezte; méltóztassék nekem is megengedni, hogy amikor a bizottság feloszlik, a végrehajtóbizottság tagjainak, de különösen buzgó előadójának, akinek működése jellemzésére ez a szó igazán kevés, Fejérváry Imre bárónak, (Hosszszas éljenzés és taps.) aki ebben a választási kampányban, igazán nem a frázis kedvéért mondom, az én Molnár volt, éjjel nappal téve, emberföltöti erővel dolgozott, a magam és a párt nevében meleg köszönetemet fejezzem ki és köszönetet mondjak a helyettes előadó urnak, Horánszky Lajosnak is (Lelekes éljenzés.) valamint azoknak, akik, bár nem voltak tagjai a végrehajtó bizottságnak, de fölkerésünkre teljes készséggel segítettek munkánkban: Daróczy Aladár és Rányi József uraknak. (Hosszszas éljenzés.)

Bejelentette ezután az elnök, hogy a képviselőház háznagyja részéről megkeresés érkezett a pártból, hogy a képviselőház üléstermében való elhelyezkedés tárgyában hétfőn összejövő pártközi értekezletre a párt két tagot küldjön ki. Indítványára az értekezlet Dániel Gábor és Vojnits István báró alelnököket küldötte ki.

TANÜGY.

(—) Az A. V. T. E. jubiláris közgyűlése. Aradváros és Aradmegye tanítószága nagy ünnepségre készül. Az „Aradvárosi Tanítóegyesület” július hó 4-én tartja rendes évi közgyűlését, amely alkalommal ünnepli az egyesület negyven évi fennállását és Varjassy Árpád kir. tanácsos tanfelügyelő hasznos és eredményes tanfelügyelői munkásságának huszonötödik évfordulóját. A ritka ünnepségeken a tan-

ügyi kormány, a magyarországi tanítók országos szövetsége, az országos Értővő-alap, a szomszédos testvér egyesületek és Aradváros társadalma is részt vesz. A jubiláris közgyűlésre szóló meghívásokat most küldi szét az elnökség.

Uj gyáralapítási terv.

Értekezlet a városházán.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 20.

Ma délután öt órakor a városháza kistermében egy új gyáralapítási ügyében értekezlet volt. Az értekezletre Lőcs Rezső gazdasági tanácsos hívta össze az érdekelteket, akiknek közreműködését megakarják nyerni egy műtrágya- és kén-sav-gyárhoz, melyet részvénytársasági alapon terveznek.

Az értekezleten a következők jelentek meg: Adler Andor, Friebeisz Miklós, Gutzjahr Mihály, Ipolyi-Keller Iván, Kintzig János, Lőcs Rezső, Nattland Bernát, Ring Géza, Stauber József, Steiner József, Steinitzer Pál, Szántai Lajos, Zima Tibor.

Az értekezleten Lőcs Rezső elnökölt. Rövid bevezető szavak után felkérte Steinitzer Pál drt, a gyáralapítási terv megpendítőjét, hogy a tervezetről a megjelenteket tájékoztassa.

Steinitzer Pál dr. kifejtette, hogy az új gyár alapítása első sorban mezőgazdasági szempontból, de másrészt a város szempontjából is milyen fontos. A vállalatnak két millió korona tőke kellene, amelyet háromnegyed részben Sárközi Aurél és a hozzá közelállók jegyeznének. A szükséges tőkeösszegben benne foglaltatik egy Sárközi által felajánlott kénkovand bánya fél millió vételára is. A vállalat Frank Rudolf dr. szakértői véleménye szerint 16—20% ot fog jövedelmezni. A vállalat jövedelmezősége jóformán biztosítva van, mert már több oldalról tettek ígéretet és az osztrák-magyar államvasutak magyarországi igazgatósága hajlandó nagy mennyiséget kitevő szén-sav szükségletét a létesítendő gyárnál beszerezni.

A tervezethez Kintzig János, Ipolyi-Keller Iván és Adler Andor szólottak hozzá.

Kintzig János egyrészt nem lát elég biztosítékot Frank Rudolf dr. véleményében és kimerítő szakértői véleményt tart szükségesnek, másrészt az ügyet nem tartja eléggé előkészítettnek.

Ipolyi-Keller Iván csatlakozik Kintzig János véleményéhez. Nem mondja, hogy az eszme elvetendő, de utal arra, hogy a műtrágyák mind parganak, a műtrágya fogyasztás mind kevesbedik, Arad pedig fekvésénél fogva se igen alkalmas a gyáralapításra, mert nincs hova szállítania, a megyében pedig mindössze alig 300 vagon műtrágyára van szükség.

Lőcs Rezső tanácsos ezután összegezte a véleményeket és az értekezlet kimondta, hogy a gyáralapítási terv felett nem tér napirendre, hanem megbizsa Steinitzer Pál drt kimerítő előtervezet készítésre. Szakértői véleményeket kell kérni geológusoktól az ajánlott bányáról, meg kell vizsgálni Sárközi Aurélnak a bányára illetőleg a kénkovand szállítására az állammal kötött szerződését és be kell kérni a műtrágya-gyárak üzleti számadásait.

A szükséges előkészítés után újabb értekezletet fognak összehívni.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hírdetési osztály — 151

Arad tolvajvilága.

Razzia a piacokon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 20.

Nyár van: érkezett a zsebmetszők szezonja. A hölgyek könnyű nyári toalettokban, az urak kigombolt kabátban járnak, s így a könnyen hozzáférhető zsebek az erszényre éhes zsebtolvajoknak esábitó alkalmat és bő keresetet nyújtanak.

Különösen nagyobb csoportosulásoknál vagyunk kitéve egyes kezek munkájának, így többek közt nagyon kell óvakodnia a piacra járó közönségnek. Aki ismeri heti piacainkat, tapasztalhatta, hogy különösen pénteki napokon a gyümölcsös, zöldséges-, tej- és tyuk-piacokon délelőtt 8—10 óra közt némelykor valóságos tolongás támad s nem egyszer hall későn bántódó kárvalloztat, aki eltűnt erszényét siratja. A piacokon sűrűn előforduló zsebtolvajlások adtak okot arra, hogy a rendőrség detektívosztálya hetenkint többször és váratlanul rajtüssön a piacokon, természetesen e razziaik érdemi részét a zsebtolvajoknak szentelve.

A zsebtolvajnép egyes kezű, egyes szemű emberekből áll. Csak ritkán dolgozik egyes zsebmetsző egyedül, rendszeren helyi viszonyokat és rendőrséget jól ismerő kalauzzal jár, aki azután veszély esetén jelt ad neki. De egyes beosztással dolgoznak detektívjeink is. Folytonosan cirkálva kutatnak, figyelnek a tömegben, s csak egy gyanús idegent, egy zseb után áhítózó kézmozdulatot kell észrevenniük, — a vendégszereplő másik percben már az őrszobában csücsül. Persze a megfigyelés magában véve nem elég. Szükség van még az u. n. „bizalmas értesülésekre” is, melyek gyakran jönnek segítségére a rendőrségnek.

A múlt hetekben történt, mint megírtuk, egy merész lólopási eset. Korcsmában borozgató jámbor vidéki atyafinak két lovát és kosiját lopta el az utcáról az ügyes tolvaj, akit már ekkor hasonló tetteiért fél Magyarország oszondósága, rendőrsége keresett. És épen az aradi rendőrség sikere volt, hogy fáradságot, időt, távolságot nem ismerve, a tettest Schönauer Herman személyében kinyomozta s el is fogta.

Erről a merész lótolvajról és jelességben vele versenyző életpárjáról derült ki a nyomozásnál, hogy nemcsak Schönauer maga üzte a lopás mesteriségét, hanem valóságos udvara volt, melynek tagjai mind tizenhárom próbás vihar-edzett zsebtolvajok, kik nyári működési helyükhöz városunkat szemelték ki. Már a múlt hét péntekjére volt tervezve első fellépésük a piacokon, a jól értesült detektívek teljes számban meg is jelentek fogadásukra, de hiába, mert ugylátszik, a banda is szétugrott, mihelyt a primás kezéből a rendőrség kiverte a vonót.

De azért a detektívek készenléte nem volt hiábavaló. Jöttek ezek helyett ujak. Vezetőjük nem kevésbé neves ember. L. József aradi származású, öreg töpörödött emterke, akit teljes életében kétlaki életet élt, amennyiben nagyobb részt fegyházban lakott. Tíz esetben ült már a jeles öreg, kiről a rendőrségi almanachban ez a rövid, de sekatmondó bejegyzés áll:

„Vásári és betörő tolvaj.”

Haladva a korrall és hódolva a feminizmusnak, öregünk tisztán hölgyekből szervezett társulattal akart a nyilvánosság elé lépni. Persze ezek a hölgyek is szép multra tekinthetnek vissza, egyikük ötször időzött Márianosztrán.

Józsi bácsi pechjére hiba történt a tervek körül. Mert azokról leghamarabb a detektív-

osztály értesült, s bőszes információkat kapott a hölgyekről, sőt még azt is jelezte a bizalmas forrás, hogy az egyik hölgy „ténaszszonyosan öltözik, s ha nap süt, fekete szemüveget hord.”

Eljött a hetivásár napja. A piaci nép sokaságában ügyesen meghúzódó detektívek és polgári ruhás rendőrök buzgón cserkészték. — Kilenc óra mulóban volt, semmi különös, csak néhány előállított munkanélküli csavargó. Ezek is megpróbálkoznak zsebtolvajlással, ha kedvező alkalom nyílik, de ezek csak aféle kezdők, tolvajnyelven „vics”-ek, akiket a tapasztaltabbak le is szoktak nézni. Hamarosan, feltűnés nélkül, hűvösre kerültek, mielőtt valami galibát okozhattak volna. Fél 10 óra tájban, mikor a későbbkelő, tehát előkelő közönség szokott a piacra jönni, egyik detektív hirtelen megadja a jelet:

— Itt vannak!

Lázás mozgolódás, izgatott figyelés a detektívek közt. A „ténaszszony” külsejű hölgy a gyümölcsös piacon marad, karján kosárral lepeget a közönség közt, a másik ugylátszik a tejpiacot választotta szereplése helyéül. — A „ténaszszony” keresve-kereste a neki alkalmas helyet, hol legnagyobb a tolongás. Ott megáll, szépen áldozata mellé simul, a keze pedig már a kiszemelt zsebben van. Szeme ezalatt mindig a távolba néz, hol a „vezető” áll, kinek feladata a detektívet figyelni és szükség esetén jelt adni.

A detektív már a zsebtolvajná jobbán áll, izgatottan várva, hogy a kezét kihúzza. Ekkor az asszony jelt kap a vezetőtől, kezét kénytelen üresen kirántani, izgatottan hátra néz, de már késő, a titkos rendőr nyugodtan a nő vállára teszi kezét s halkán csak ennyit szól:

— A törvény nevében, foglyom!

Öt perc múlva az őrszobában, ártatlanságát hajtogatva, forgatja ki zsebeit Kantó Kati, a jeles nő és esküszik, hogy ő tisztességes vásárló asszony, mire csak egyszer kipottyan tokjával együtt az említett fekete szemüveg is. A „bizalmas forrás” jól beszélt. Félóra múlva már a rendőrhadszagy előtt vallja be sirva, hogy igen, ötször volt büntetve, de akkor is mindig ártatlanul.

Még a jegyzőkönyv sem készült el, a detektívek már hozzák a másik hölgyet, Sándor Józsefnét is. Nem kevésbé zivataros multu. Elfogása egy kis bajjal járt. Mikor tettenérték, jókor kapva a figyelmeztető jeleket, elugrott a detektívek elől, de fekete csipkés piros blúzáról egy ügyes rendőr megismerte és előállította.

Ezzel a női társulat bukása is megvolt peccsételve. Délután — mikorra már az elfogottak a királyi ügyészség fogházában ültek — a detektívek a társaság többi tagjai után érdeklődtek. Hosszu munka után már estefelé járt az idő, mikor bebukkantak egy szivarfüstös, sötét kurtakorcsmába, hol a társaság összejöveleteit szokta tartani.

Két-három messze vidékről jött, országot járó csavargó verte javában a kártyát az asztalon, igazolni egyik sem tudta magát, lakása mindegyiknek a széles nagy világ, hát a „razzia” bevitte őket. A detektívek már épen készülni akartak, mikor egyikük észreveszi, hogy a sötét sarokban gubbaszt egy ember.

Előre tessékelik, hát Vajas Józsefre, a vén betörőre ismernek, aki méltatlankodva zugolódik, hogy minek bántják, mikor még a légynek sem vét.

— A légynek nem, hanem a tyukoknak, — veti közbe egy detektív, az éjjel is kendnek a kezén vészelt el 45 tyuk!

A vén gonosztevő nem felel, s mikor fel-

szólítják, hogy holmiját is hozza magával, egy-kedvűen mondja:

— Énnékem semmiféle bagázsiam . . .

— Nincs-e? Hát az az abrakos tarisznya ott a sarokban, nem a magáé?

— Tudj' Isten kié, ennél különbet sem láttam.

Megnézik a zsákot, tele van tyuktolal. Mellette egy papírosomagban kukorica. A sarokba támasztva egy kis ostorféle szerszám, végén 8–10 drótkampóval, mindegyikére egy-egy kukoricaszem ráfűzve. Mind megannyi szerszám a tyuklopáshoz. Az öreg nem akarja elismerni azt, bár most már nem tagadja, hogy a holmik az övéi.

— Csukának való horog ez, kérem, négyet fogtam is vele, tegnap hoztam be őket a zsákban a városba eladni.

A detektívek hivatalosan konstatálták, hogy a csukának nincsenek tollai, ellenben a tyuknak köztudomás szerint igen és Vajás József a Budapestről is kitiltott vén betörő, aki sok oldalú tolvaj, zeebtolvajlásán és sikkasztáson kívül már tyuklopásért is volt büntetve, most közbiztonság elleni kihágás miatt kiszabott 14 napját üli a rendőrségen s ha csak a bíróság nem marasztalja itt, eltoloncolják Aradról, — honnét egyébként is mindenkorra kitiltották a zsebek és tyukolák vén barátját.

Intézkedés a királygyakorlatokról.

Ex-lex miatt elmaradnak.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 20.

A magyarországi ezredek parancsnokságaihoz érkekes rendelkezés érkezett a hadvezetőségtől. Az őszi hadgyakorlatokra vonatkozik a fontos intézkedés. Az ügy érdeklő igen közelről a civil társadalmat is, mert vonatkozik a soraiban lévő tartalékosokra, akik ilyenkor aggódva leik a híreket, hogy vajjon várható-e az idén fáradalmas nagy próbaháború, vagy lehet remélni, hogy a fegyvergyakorlat simán, erősebb megerősítések nélkül zajlik le.

Az idén nem valami tetszetős hírek keringtek eddig. Királygyakorlat volt tervbevéve, ami tudvaleg fokozott fáradalmat jelent. Már meg is volt állapítva, hogy Magyarország felső vidékén, Bártfa környékén lesz a nagy próbaháború s a király főhadiszállásául Sztrapkófűrdő volt kiszemelve. Óriási előkészületek, építkezések folytak már a vidéken, hogy méltóképen történjék a király fogadása. És most rendelet jött, amely szerint a királygyakorlat valószínűleg elmarad.

A hadvezetőség már korábban számított arra, hogy az ex-lex miatt akadályozva lesz az őszi fegyvergyakorlatok megtartása. A sorozást ugyanis az ujoncjutalék megszavazása után gyorsan és haladéktalanul kell megtartani azerte az országban, hogy lehetőleg fennakadás nélkül bevonuljanak az ujoncok és megkezdhesék a kiképzést. Ez a sorozási aktus rendkívül nagyszámú emberanyagot von majd el a tényleges létszámból; úgy a tiszteknek, mint a legénységnek asszisztálni kell a sorozásnál s minthogy mindenfelé egyszerre kell kiszállani, ugyszólván széthullanak a keretek, ami éppen nem mozdítja elő azt, hogy egy nagyszabású királygyakorlaton vegyenek részt az ezredek. Az újabb alakulások szerint a sorozás július 15. és augusztus 31-ike között várható. Augusztusban pedig már javában tartani kellene a hadgyakorlatoknak. Későbbre dolog számíthatan okból nem maradhat — így tehát elmarad.

A felsőbb parancsnokságok ez alapon arról értesítették a parancsnokságokat, hogy az idei hadgyakorlatot csak feltételeken készítsék elő.

Krassószörénymegye pusztulása.

Ujabb részletek. — Megindul a segélyakció. — Munkapárti képviselők adománya. — Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 20.

Az első pillanattól kezdve azt hangoztattuk, hogy országos segélyakcióra van szükség, országos akcióra, melynek milliós gyűjtései is csak csekély részben fogják enyhíteni azt a rettenetes nyomort, mely Krassószörénymegyében a felhőszakadás és árvíz nyomán támadt. A segélyakció most már megindult. A nemzeti munkapárt tetemes összeggel járul a szerencsétlenek felsegítéséhez. A katasztrófa részleteiről még egyre érkeznek hírek és soká, nagyon soká fog tartani, míg teljes hitelességgel meg lehet majd állapítani, hogy hány ember pusztult el és milyen nagy a kár. Ma érkezett híreinket itt adjuk:

(Ujabb károk Resica környékén)

Resicáról jelentik: Az e hó tizenharmadiki nagy felhőszakadás, mely annyi vizet zúdított Resicára, hogy az utcák órákon keresztül víz alatt állottak, az összes házak pincéit vízzel töltötte meg. A kár, mely ennek következtében előállt, roppant nagy. Különösen nagy veszteségeik vannak egyes kereskedőknek, akik pincéiket raktárhelyiségeknek használják. A vizet szivattyukkal távolították el a pincékből. Ott ház, mely vályogból volt építve, összedőlt. Emberéletben nem esett kár. Tizenharmadika óta naponta nagy zivataros esők vannak s a lakosság folyton újabb katasztrófától retteg. A környéken szintén nagy pusztításokat vitt végbe az árvíz Románresica, Domán, Kuptore, Carova, Szécsán, Kölnik és Monió összes termése elpusztult. A gyümölcsfák derékban kettétörve a földön hevernek.

A szabadalmazott osztrák-magyar államvasutársaság fauszató csatornáját az ár nagyon megrongálta s több helyen félméternyi magasságban kötörmelékkel borította. A helyreállítás hetekig fog tartani. A ferencfalvi völgyzárógátnak azonban nem esett baja. Ez az első ilyenmű vizimű Európában; alapjánál tizennyolc, koronájánál három méter széles a fala s egy ezredéig is megállja a helyét. Penteeken este Kölnik és Monió között óriási felhőszakadás volt. A lezuduló víz elborította az egész határt. Nyolcvan méter hosszúságban a vasuti töltés is víz alatt volt. Az esti vonat két órán keresztül Monión vesztegelt, mert a vonatot a hetvenöt centiméter magas vizen nem lehetett keresztülbocsátani. A víz lefolyása után a Resicáról kikerkezett Nagy Jakab osztálymérnök megvizsgálta a pályát és csak lépésben engedte keresztül a vonatot. Kölniken tizenhét ház dőlt össze, a szántóföldek ma is víz alatt állanak. Az államvasutársaság ottani raktárából az ár ezer ürméter fát sodort el. Az Oravica—bogsáni vasutat annyira helyreállították, hogy a forgalom vasárnap újból megindulhatott.

(A munkapárt segélyakciójáról)

Budapestről jelentik: A nemzeti munkapárt vasárnapi alakuló ülésén Huszár Károly a következő indítványt terjesztette elő:

Huszár Károly: Tisztelt képviselőtársaim! (Halljuk, halljuk!) Kéréssel jövök hozzátok. Hazánknak egy szegény vidékét nagy sorscsapás érte, Krassószörénymegye nagy része elpusztult. Nekünk kik a munka jegyében indulunk a küzdelemnek, azt hiszem, kötelességünknek kell tartanunk, hogy mindjárt az első percben segítségére siessünk az ország ezen elpusztult részének. (Általános helyeslés.) Segítségére fogunk sietni, azt gondolom az országban, de azt hiszem, helyes volna, ha

segítségére sietnénk mint magánemberek is. Azért én a krassószörénymegyei képviselőknek nevében és úgyis, mint a krassószörénymegyei munkapárt elnöke, azzal a kéréssel fordulok hozzátok, legyetek szívesek elhatározni, hogy minden egyes képviselő engedje meg, hogy díjából a károsultak részére húsz korona levonassék. (Helyes! Elfogadjuk! Éljenzés!)

Perczel Dezső elnök határozatilag kimondotta, hogy a munkapárti képviselők napi díjából személyenként húsz koronát le fognak vonni és azt egy összegben az árvíz-károsultaknak meg fogják küldeni.

(A külföld részvéte)

A külföldön is nagy részvétet keltett a katasztrófa, amely Magyarországot sújtotta. A nemzetközi sajtószövetség nevében Singer Vilmos elnök, a „Neues Wiener Tagblatt” főszerkesztője és Taunay és Janson főtákarok a következő táviratot intézték Rákosi Jenőhöz, mint az Otthon írók és hírlapírók köre elnökéhez:

Az emberi szolidaritás legőszintébb érzésével és mélyen megrendülve attól a borzalmas katasztrófától, amely Magyarországot újból érte, kérjük Önt, igen tisztelt elnök ur, valamint magyarországi összes kollegáinkat, hogy a nemzetközi sajtószövetség nevében fogadják legbensőbb részvétünknek és legmélyebb szimpátiánk kifejezését. Együttal kérjük, hogy tisztelettel teljes érzésünket a miniszterelnök ur ó nagyméltóságának is tudomására hozni szíveskedjék. Singer Vilmos, a nemzetközi sajtószövetség elnöke, a „Neues Wiener Tagblatt” főszerkesztője, Taunay és Janson főtákarok.

(Szeged segítése.)

Szeged város tanácsa Lázár György dr. polgármester indítványára a krassószörénymegyei károsultak segítésére ötszáz koronát küldött.

(A helyzet Karánsebes környékén.)

(Karánsebesi tudósítónktól.) Arról a szörnyű istenítéletéről, amely a múlt héten oly rettenetes pusztításokat okozott Krassószörénymegyeében, még ma sem lehet teljes, egységes és végleges képet alkotni. A közlekedés, érintkezés szinte teljesen megakadt a megyében. Telefon, vasút nincs, az országutak, sőt a gyalogutak is csak a legnagyobb nehézségekkel járhatók, úgy, hogy a katasztrófáról szóló újabb értesülések vagy csak a helyszínet óriási akadályokkal megjárta ezemtanuktól szereshetők, vagy a bízhatatlan kerülő utakon elkésve érkezett közlésekből állíthatók nagynehezen össze. De ezek a dadogó, zavaros és töredezett hírek is rettenetes végtelenségről beszélnek. Még csak részleteket tudunk, — azt se mind, — egységes, teljes összeállítás még nincs a felbőszült elemek rombolásáról, de már ezek a hajmeresztő részletek is szinte apokaliptikus arányúvá teszik a katasztrófa rémes pusztításait. Sok csapás érte már ezt a vidéket, többször küzdöttek már óriási nyomorúsággal szegény, földhözragadt lakosai, de ilyen dúlást, ilyen rémületes arányú sorscsapást tán századok óta nem szenvedtek. Felér a pusztulás egy tíz esztendő törökjárással. Reszket a toll a kezünkben, ha a százakra menő emberáldozatra s a milliókra rugó anyagi kárra: s az ezek nyomán keletkezett gyászra, siralomra, nyomorra és inségre gondolunk. A pusztulás képét csak egy Jókai tolla tudná

megfesteni, a legvadabb és legszörnyűbb fantázia rémképeit is tulhadják a felbőszült elem rombolásai.

Harminc év óta áll már például a vasuti töltés Karánsebestől Orsováig, soha nem akadt fenn rajta egy óráig se a forgalom, szakkörökben is a legszilárdabb alapépítmények egyikeként tartották. És jött a tizenharmadiki árvíz, s a vasuti töltés kilométereken eltűnt, a sínek a levegőben lógnak. Óriási vashidakat, harmincötven méter hosszúakat — melyek hét-tíz méter magasságban ívelték át a máskor oly kedvesen csobogó két-hármas lépés széles patakokat — gyermekjátékként emelt föl és vitt félre, vagy szedett szét a toronymagasra nőtt szennyes áradat. Kornjától—Orsováig (ötven kilométeren) négy vasuti és két közúti nagy vashidat (harminc—ötven méter hosszú) tett tönkre az árvíz. Százazokra menő kár csak ez. A kisebb hidak százairól nem is szólunk. A Toplecen túl levő százhusz méteres vasbetonhiddal nem birt az ár, de átzugott rajta s masszív vaskorlátjait bádogként hajlította rá a hid uttestére. Mehádia határában van egy óriási kőoszlopokon nyugvó kolosszális hid (a nép „római hid”-nak nevezi, sokan a török időkben valónak mondják, de tényleg Mária Terézia korából való), ezt a titáni építményt is áttörte az árvíz s csak a pillérek állnak e onkán az ég felé. Orsován katonaság őrzi a nemrégén készült gyönyörű Caernahidat, melynek vasbordáit annyira megrongálta a víz, hogy minden pillanatban összedőlhet.

El se lehet képzelni, mennyi idő telik majd abba, míg csak ezeket a nélkülözhetetlen közlekedési eszközöket rendbehozzák. A pusztításban megdöbbentő, hogy olyan kis patakok, folyókák okozták, amelyekre eddig épen jelentéktelenségüknel fogva jóformán semmi súlyt se vetettek. Míg a Dunán és Temes csaknem teljesen nyugodtan maradtak (bár hajósok szerint a Vaskapunál a Dunába is öt-hatszor nagyobb a vízállás a rendesnél) — a Cserna, Bisztra, Karas, Nera, Bielareka a legvadabb tombolást vitték végbe. Legnagyobb pusztítást talán a Cserna és Bielareka okoztak, ami nem csoda, mert például a Cserna medre Mehádiánál tíztizenkét métert emelkedett. A víznél nem sokkal kisebb pusztítást tettek a hegyekről lesodrott évtizedek óta ott heverő fatörzsek s óriási sziklák rémületes lavínja. Kornya község utcáin például szédületes torlaszokat emeltek a hegyi vízmosásokból lesodródott szikladarabok.

Ujabb adatok szerint Mehádia község ezenvedett óriási károkat. Hat-nyolc méter magas gránitpartját alámosta a Cserna, elvive ezzel a partján épült házakat is. A községháza, az iskola, az orvos, a gyógyszerész lakása és számtalan ház elpusztult. A bolgár kertészek virágzó tele.ét s az évtizedes nehéz munkával felújított több száz holdnyi mehádiavidéki szőlőtelepeket egyszerűen lemosta a földről az árvíz és a sok ezreket érő drága ültetvények helyét kavicsos, sziklával, iszappal borította. Egyetlen tőke nem maradt az egykor országos hírhű borvidéken. A víz hat-nyolc méter mély medréből oly magasra hágott, hogy a házak ablakán zúdult be s még a padlás se adott menedéket a szerencsétleneknek. Állatok, vagy butoreszközök megmentésére gondolni se lehetett; lovak, birkák, tehenek holttestei számszámra hevernek az országúton, melyen kerékgagyig áll az iszap, telve háziesszközök cserepeivel, bölcso-, ruhadarabokkal.

Herkulesfürdőn az állomás melletti hid mellől elmosta az ár az országutat, úgy, hogy a hid egyedül áll a levegőben. A mellette levő vendéglőnek a nyoma sincs már. Lakói csak

éltveszéllyel menekülhettek. A háziállatokat, butorokat s a bentlevő állami uti műszaki terveket nyomtalanul elsodorta az ár. Herkulesfürdőt óriási veszedelem fenyegeti, elpusztulván a vidék körülötte, a szó szoros értelmében nem lesz mit enni a gyönyörű fürdőhelyen, melynek vendégei máris nagyszámban menekültek. A vasut helyreállításán ezernél több munkás dolgozik. A megyében ki van jórómán az egész megyei tisztikar, az államépítészeti hivatal s tíz mérnök a kereskedelmi minisztériumból. Ófelsége százezer koronát adott, a minisztertanács szintén százezer, a belügyminisztérium ötvenezer, Lugos városa ötezer korona segítséget szavazott meg eddig.

(A bozovicsi pusztulás.)

(Oravicai tudósítónktól.) A borzalmas istenítélettről, amely Krassószörénymegyét sújtotta, újabb a következőket jelenti oravicai tudósítónk:

Bozovicsen tizenöt ház összeomlott, tizenkét ember meghalt. Az Almajánia takarékpénztár épületébe a víz behatolt; a ház roskadozik. A nagyvendéglő bálójének egész italkészletét hordóttul elvitte az ár. A víz már apadni kezd, de az utcák oly iszaposak, hogy a közlekedés teljesen lehetetlen. A Nera vize, amelynek tájtéző hajzain fatörzsek, gerendák, háztetőzetek, butorok és különböző állat hullák uszálnak, még mindig nagyon magas. A nyomor óriási. Az inség nagy. Az összes takarmánykészleteket elvitte az ár és így az a néhány állat, mely még megmaradt, az éhségtől hull el. Más helyekről takarmányt hozni szinte lehetetlen, mert a közlekedés teljesen kizártnak látszik. Bozovics postáját külön küldönccel, a hegyeken át továbbítják Oravicára óriási kerülőkkel. Az egész környék képe rémes. Az országutat helyenként teljesen elmosta az ár, úgy, hogy előbbi helyét csak megközelítőleg lehet megállapítani. Az országút melletti patak elhagyta a medrét; az ár által a hegyekről legörgetett óriási szikladarabok a vizet kikényszerítették medréből. Még megközelítőleg is bajos képét adni annak a nagy pusztulásnak, mely ezt a vidéket sújtotta.

Ujsopot község teljesen elpusztult. A házak mind rombadóttek. Csak itt-ott mered az ég felé egy-egy kopasz tűzfal, mintha hirdetni akarná a nemrég még virágzó község helyét. A templom tornya, rajta a víztől harmatos aranyozott kereszttel, repedezetten nyulik a magasba, a felhőkkel borított ég felé, mint egy néma vád... A halottak száma még bizonytalan. A község teljesen el van szigetelve a külvilágtól; a közlekedés lehetetlen.

Nem kevésbé rémes a pusztulás Ósopot községben. A halottak száma tíz, négy ház teljesen összeomlott. A forgalom teljesen szünetel. Az élve maradt emberek — ha a közlekedést nem sikerül hamarosan helyreállítani — a legkínesebb, a legborzasztóbb halálnak, — az éhhalálnak néznek elébe.

Dalbósece huszonnyolc a halottak száma. Egy egész utca házsora összedőlt. Az üveggyárat teljesen elsodorta az árvíz.

Lapusnikon egy halottja van a községnek. Tíz ház rombadótt.

Mocsárcson eddig hét halott van. Két ház összeomlott.

Ponyászkán a Bibel-téle gőzfűrésztel teljesen víz alatt áll. Több munkásház, összedőlt. Ugyancsak a Bibel János tulajdonát képező nyaralótelep iszapteggerré változott. Az óriási költséggel létesített ültetvények, üveg-házak stb. teljesen elpusztultak. A két mesterséges tó eltűnt. Helyettük egy sártenger tárul a néző elé. A kár több százezer koronára rug.

A Minis patak is óriási károkat és rongálásokat vitt végbe. A szabadalmazott osztrák-magyar államvasut társaság iparvasutját teljesen elmosta az ár és egész vagonokat sodort magával. Rupp Géza oravicai építésznek ott nagyobb építkezései félig kész állapotban mind a víz áldozatai lettek. Röngeteg mennyiségű és nagy összegeket érő építőanyag és különböző szerszámok mind a víz áldozata lettek.

Szászabányán az elszórt Nera hid helyett komppal bonyolítják le a forgalmat. Szászabánya, Szlatina és Bogodine közötti völgyben volt sok szilvafát az ár gyökerestől kitépte. Báziás körül nagy mennyiségben a vízen usznak.

Najdás, Leszkovica, Bogodine és Potok teljesen víz alatt vannak. Sok ember hiányzik. Számos ház rombadótt. A legtöbb községből még egyáltalán nem lehet értesítést kapni, mert a víz által teljesen el vannak zárva.

Sztojákovits Géza dr. főszolgabíró emberfeletti erővel dolgozik a nyomor enyhítése és a rend fentartása érdekében. A víz lefolyása lassu, mert a tömördek sok faanyag — egész malmok és épületek — gátolják gyors lefolyását.

Az aldunai községek szintén víz alatt állanak. Számos helyről, ahol a veszély legnagyobb volt, még nem érkezett semmiféle értesítés. Táviró és telefon nem működhetik, mert az ár az összes táviró póznákat kidöntötte. Így a halottak számát, valamint a kár nagyságát még rem sikerült pontosan megállapítani.

(Temesvár város segélye.)

Temesvár város tanácsa ma kétezer koronát szavazott meg a krassószörénymegyei árvízkárosultak javára, amely összeget Telbisz Károly dr. udvari tanácsos, polgármester már át is utalta a szomszédos vármegye alispáni hivatalához. Temesvár város tanácsa egyidejűleg a község körében gyűjtést indít az oly mélyen sújtottak nyomorának enyhítésére.

(Talajdy főjegyző a helyzetről.)

Telefonbeszélgetést folytattunk Talajdy Zoltán dr. krassószörénymegyei főjegyző urral, aki a következőket mondotta:

— Issekutz Aurél alispán urtól most vettem értesítést. Ő Bozovicsról elképzelhetlen fátadalmak közepette Moldovára, onnan Orsovára ment, ahonnan, ha lehetséges lesz, Mehádián át visszatér Lugosra. Teljesen hiteles hírek ma sincsenek, de eddig annyit tudunk, hogy száznyolcvanhét ember vízbefúlt. Ez meg van állapítva. Több száz ember hiányzik és elvagyunk készülve rá, hogy ez a szám emelkedni fog. A havasi kunyhókban, szállásokban nyári időn át sok száz ember tartózkodik. Hány ember halt meg ezek közül, azt még nem lehet tudni. A kár nagysága sem állapítható meg. Fokozza a bajt, hogy a víz nemcsak a vetést pusztította el, hanem a termőföldet is meghordta két-három méteres iszapréteggel. Ebben állati és emberi hullák vannak. Ezeket el kell takarítani, mert különben járvány űthet ki. Most intézkedünk, hogy ezen munka elvégzésére katonaságot kapjunk. Az országos segélyakció — mint Budapestről jelentik — már megindult. Huszár Károly országos képviselő 500 koronát küldött; ennyit fognak küldeni a többi megyebeli képviselők is. Lugos város tanácsa ezer korona megszavazását javasolta, de a közgyűlés felemelte az adományt ötezer koronára.

Készülődés az országgyűlésre.

Három pótválasztás eredménye.

Távirati tudósítás.

Arad, június 20.

Két nap múlva feltáruznak a nemzet házában kapui, hogy a nép képviselőit magába fogadja a díszes palota. A nagy többségi párt fogadalmat tett arra, hogy a komoly munka csarnokává avatja a szőfecsérlés porondjává súlyosított parlamentet és az ezer seblől vérző ország reménytel, bizalommal várja küldötteinek a háza érdekében végrehajtandó tetteit, reformokat és alkotásokat. Ünnepebb várakozással még nem tekintett nép a jövőre, mint az elszegényedett, sorscsapások sulya alatt görnyedő magyar.

A munkapárt ma ismét diadalt aratott a pótválasztásokon. Verscen Láng Lajost, Békéscsabán Achim Andrást választották meg. Ma érkezett híreink itt következnek:

A képviselőház első ülése.

Budapestről jelentik: A képviselőház 23-án délelőtt tíz órakor tartja első ülését. Először ezen az ülésen jelentést tesz arról, hogy az országgyűlés két háza 25-ére a várta van hívva a trónbeszéd meghallgatására. 25-én a képviselők összegyűlnek a parlamentben, onnan testületileg a várba mennek. A trónbeszéd meghallgatása után ismét a Házban gyűlnek össze, ahol a trónbeszédet újból felolvassák. Korelnök javaslatot tesz a legközelebbi ülés napirendjének megállapítására vonatkozólag. A legközelebbi ülés a közbeeső vasárnap miatt 27-én lesz. Ezen az ülésen történik a mandátumok benyújtása és az osztályok kisorsolása. A képviselőház megalakulására körülbelül július 1-én kerül a sor.

A mai pótválasztások.

Békéscsabáról jelentik: Békéscsabán ma folyt le a pótválasztás óriási érdeklődés mellett. Achim András volt képviselő és Urszinyi János pk. 48-as jelöltek állottak szemben. Mindkét párt nagy erőfeszítést fejtett ki. Este negyed nyolckor ért véget a választás. Kapott:

Achim András	1104
Urszinyi János	854

szavazatot és így 250 szótöbbséggel Achim lett a képviselő. Az eredmény kihirdetését az Achim párt hangos éljenzéssel fogadta. A választás befejeztével Nemess Zeigmond dr. farsangi képviselő szólalt fel. Csendre, békességre intette a népet.

— Achim András nem egy párt képviselője — mondotta — hanem egész Békéscsabáé. Legyen ezzel vége a háboruszkodásnak, amely Békéscsaba közéletét évek óta tartja izgalomban.

Nemess beszédét tetszéssel fogadták és élénken éljenézték a népszerű képviselőt. Ez után átadták a mandátumot Achimnak, aki egy óras beszédben intette csendre és nyugalomra az egybegyűlteket.

Versceiről jelentik: A választás a délutáni órákban Láng Lajos munkapárti fényes győzelmével végződött. Kapott

Láng	1076
Heegn	871

szavazatot és így 205 szótöbbséggel Láng lett Versce képviselője.

Karcagról jelentik: Éjszaka ért véget a választás. Ábrahám Dező Justh-pártit Falussy

Árpád Kossuth-pártival szemben 209 szótöbbséggel megválasztották.

A pártok a Házban.

Budapestről jelentik: A képviselőház háznagy hivatalában ma délelőtt 11 órakor Zlinszky István háznagy kezdeményezésére pártközi értekezlet volt a pártoknak az ülésteremben való elhelyezkedése tárgyában. Az értekezleten részt vettek a munkapárt részéről Vojnich és Dániel, a Justh-párt részéről Batthyány és Lovassy, a Kossuth párt részéről Gál és Hammersberg, a pártokivüli függetlenségek részéről Polónyi Géza, a néppárt részéről Molnár és Szemcsányi, a demokraták részéről Vázsonyi, a horvátok részéről Pejácsevich és Sipos. A konferencián megállapodtak abban, hogy a szélsőbal mezőn a Justh-párt, mellettük a pártokivüli függetlenségek, azután a Kossuth párt, majd a néppárt és a horvátok és végül a jobb oldalon a pártokivüli 67-esek mellett a munkapárt foglal helyet. A nemzetiségek és a demokraták régi helyükön maradnak a középben, a kisgazdák pedig a szélsőbal utolsó sorában kapnak helyet.

A közönség megtevesztése ellen.

Üzérkedés italmérési engedélyekkel.

A napi lapokban, de különösen az itteni lapok apró hirdetésiben gyakran olvasható, hogy lakás üzlettel, koresmával, valamint trafik és italmérési joggal szabad kézből eladó. Vagy: egy ház, melyben szatós üzlet és italmérés van, eladó. Avagy: egy sok év óta fennálló bor és sörmérés dohánytőzsdéi engedéllyel eladó.

A törvények pedig az italmérési és a dohányeladási engedélyekkel való üzérkedést egyenesen megtiltják. Ebből kifolyólag a pénzügyi hatóságok az ilyen szerződéseket nemcsak hogy nem respektálják, hanem harádjönnek, akadályul tekintik az új engedély kiadásánál.

A nagy közönség kellő tájékoztatása végett helyénvalónak tartom megismertetni azt az eljárást, amelyet a törvény az italmérési és illetőleg a dohányeladási engedélyek kiadása körül elrendel.

Mint hogy az ily engedélyeket másra egyszerűen átruházni nem lehet, az előbbi engedélyesnek engedélyéről minden feltétel nélkül le kell mondania. A feltételes vagy kifejezetten valakinek a javára tett lemondást nem fogadják el. Megtörténvén a feltétlen lemondás, a pénzügyi hatóság teljesen szabadon rendelkezik a fölött, hogy az engedélyt kinek adja ki. Még ha az új tulajdonos vagy bérlő minden törvényes kötelezettségét kimutat is, nem holt bizonyos, hogy az elődje által lemondott és törölt engedély helyett egy másikat ő kap. Nincs ugyanis kizárva, hogy azon a környéken az azonos üzleteket ritkítani kell. Ez esetben a szerzett jogokat nem bántják ugyan, de ha ott lemondás folytán üresedés áll be, a pénzügyi hatóság nem köteles ugyanarra a helyre új engedélyt kiadni. Avagy a közelben egy modern és a közszükségletet inkább kielégítő üzlet nyílik, amikor is a megszűnt engedély helyett az kap egyet.

Egyszóval az italmérési és a dohányeladási engedélyek fennálló törvényeink szerint sem eladás, sem bérbeadás tárgyát nem képezik.

Figyeld.

Justh Gyula és a „darabontok.”

A makói nyilatkozat.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 20

Justh Gyula legsajátabb pátriájából, Makóról pikáns leleplezésről tudósítanak. E szerint Justh Gyula kereste az utat-módot, hogy Cseresnyés Jánossal, Csanádmegye híres darabont főispánjával kibéküljön s hogy az ő közvetítésével megnyerje Kristóffy és Fehérváryt s így az udvar közelébe juthasson.

A múlt esztendőben a politikai élet forrott, izott; Justhek már erősen kötődtek az ehet a karóhoz és az önálló bank rövid terminusa teljesen meleg, ujsütetű volt. Az ország, amelyet deliriumba kergetett a nagy nemzeti kormány, kezdett már kijózanodni a veszedelmes mámorból. Kezdték belátni, hogy az a nagy nemzeti kormány, melynek szekerét az ugynevezett függetlenségek tolták, ép úgy szavaz, ép úgy árulja a hazát, mint a társadalmi bojkott alá vett darabontok. A bojkott tüskés drótkerítését kezdték tépdetni itt is, ott is; sőt odament hozzá közel maga Justh Gyula is és úgy titokban suba alatt kezdett kacérkodni a volt darabontokkal, akik mégsem festettek olyan feketén, mint ő gondolta, mikor még nem ösmerte a saját „elvtársait.”

Kossuth Ferenctől elfordult Justh Gyula és kereste fegyvertársait — Cseresnyés Jánosban és annak elvtársaiban, akik iránt érzett gyűlölete nem volt olyan mélyen gyökeredző, mint az undor, melyet Kossuth iránt táplált.

Justh Gyula a régi ellenfeleivel akart kibékülni.

A Cseresnyés Justh barátkozást makói forrásunk a következőképp leplezi le:

Justh Gyula a múlt héten a közigazgatási bizottság ülésén volt Makón. Ülés után ebédre volt hivatalos az egyik lelkes bizottsági taghoz. Az ebédnél felszolgált kitűnő borok megoldották a nyelvét Justh Gyulának, aki különben soha se szokott szűkszavú lenni és a beszélgetés folyamán a következőket mondta:

— A politikai helyzet olyan, hogy szinte szeretnék bocánatot kérni a darabontoktól, akik uralmát kevésbé tartom veszedelmesnek, mint a mostani kormányét. És hogy ezt az uralmat letörhessem, szívesen szövetkezném a darabontokkal is, — egyetlen volt darabontot: Cseresnyés Jánost kivéve.

Szűkeinek se tűnt fel Justh Gyula e nyilatkozata; az egyik jelenvolt függetlenségi vendég indiskréciója folytán azonban Justh kijelentése nyilvánossá lett.

Daróczy Mátyás dr. ügyvéd, ki Justh fenti nyilatkozatának reprodukcióját a jelenvolt vendég ajkairól hallotta, állandó összeköttetésben állván Cseresnyés Jánossal, Csanádmegye volt főispánjával, megismételte Cseresnyés János előtt Justh Gyula kijelentését.

Cseresnyés János erre a következőket mondta Daróczy Mátyás dr. makói ügyvédnek:

— Felhatalmazlak a legnagyobb nyilvánosság előtt való kijelentésére annak, hogy Justh Gyula már 1909. május végén két képviselőtársát azzal az üzenettel küldte hozzám, hogy hajlandó velem kibékülni, hajlandó velem és elvtársaimmal együttműködni, felejtsem el a múltban köztünk történeteket. Én a békülési ajánlatot kereken visszautasítottam.

Justh Gyulát telefonon megkérdezték, hogy igaz-e az, hogy ő követeket küldött Cseresnyéshez.

Justhot kellemetlenül lepte meg a kérdés, de azt válaszolta, hogy nem igaz.

Mikor pedig elmondották neki Cseresnyés nyilatkozatát, akkor idegesen, ingerülten annyit válaszolt:

— Nem nyilatkozom s ezzel lecsapta a telefon-kagylót.

HIREK.

— Időjárás. Az aradi meteorológiai intézet jelentése szerint ehó 21-én az időjárás: változékony, hűvös, keleten elvélve csapadék.

— A német császárt nem operálják meg. Berlinből jelentik: A Wolff-ügynökség megcáfolja azt a hírt, mintha Vilmos császár térd-dazanatát megoperálni kellene. Ugyanezt megértesíti egy potsdami jelentés is.

— Tisza István Geszten. Budapestről jelentik: Tisza István gróf ma reggel Gesztre utazott, ahol szerdáig marad. Szerdán visszautazik a fővárosba.

— Halálozás. Arad társadalmi életének egy rokonszenves, széles körben tisztelt embere halt meg ma délután: Csillag Lajos. Mindössze egy hélig volt beteg. Súlyos bélbaj érte s tegnap műtétet végeztek rajta, a mely azonban nem menthette meg. Nején, szül. Assael Linán kívül apósa, Assael Abrahám kereskedő, sógora, Fodor Zsigmond építész, továbbá még sok rokon és a barátok, tisztelők nagy száma gyászolja. Halálhírére a Lloyd-társulat, a melynek tagja volt, kitzúta a gyászlobogót. Szerda délelőtt fél tizenegy órakor temetik a zsidó temető halottas házából.

— A huszáronkéntes öngyilkossága. Az aradi előkelő társaságnak egy igen fiatal, rokonszenves tagjáról szomorú hírt hozott szombaton késő éjjel a táviró. Szacsavay Zsiga huszáronkéntes, aki a 12. huszárezred Nagykikindán levő osztályánál szolgált, szombaton este öngyilkossági szándékból golyót röpített a mellébe. Életben maradásához kevés a remény, mert az alig 19 esztendő önkéntes szervezete igen gyenge, nem tud ellenállni egy erős lának. Sokat mulatott, sokat éjszakázott... Az életunt önkéntes az elmúlt télen Aradon volt az önkéntesi iskolában. Az előkelő társaságok örömmel és szívesen látták a maguk körében a szimpatikus modoru, mindig vig kedélyű kis huszárt, aki hevesen vetette magát az élet élvezeteibe. Az előkelő társaságok mulatságai után szívesen felkeresett nem előkelő társaságokat is. Ugy mondták, hogy ez utóbbi mulatságainak költségei magasok voltak, amit igen gyakran kölcsön vett pénzzel kellett kiegyenlítenie. Itt keresik az öngyilkosság okát is, azt mondvá, hogy a kölcsönt nyújtó ember kissé erőlyesen követelt az utóbbi időben nagy törlesztést és magas kamatot. Szacsavay önkéntes édesanyja Königsseg Alice grófnő kavnai földbirtokos, nagyatyja pedig Königsseg Fidéi gróf tavei földbirtokos, így Aradmegye előkelő családjaival közeli rokonságban állott. A család iránt általános a részvét és őszinte kívánság, hogy az önkéntes meggondolatlan lépésének ne legyen az eredménye végzetes. A mai nap folyamán megoperálták a szerencsétlen huszáronkéntest s a veséje alól vették ki a golyót.

— Eljegyzés. Korányi Jenő kereskedő e hó 15-én tartotta eljegyzését Schmiéd Ede szappangyáros bájos és nagyműveltségű leányával, Teruskával Balassagyarmaton.

— Kell Manó cég ajánlja párisi divat kőnlégességeit. Telefon szám 673.

— Egy expressz vonat katasztrófája. Párisból jelentik: Amidőn tegnap este 6 óraker a Párisból Dreuxba haladó 467. sz. omnibuszvonat Villepreux állomás előtt a mozdony megsérülése következtében megállott és az utasok türelmetlenségükben kiszálltak, hogy a megállás okát kutassák, Granville felől 90 kilométeres sebességgel közeledett a 477. sz. expresszvonat. Az expresszvonat mozdonyvezetője későn vette észre az ugyanazon sípáron veszteglő személyvonatot és teljes sebességgel nekiment az álló kocsiknak.

Az összeütközés borzalmas volt. Az expresszvonat mozdonya, gépkocsija és három kocsija beleszaladt a 467. számú vonatba, melynek öt kocsija teljesen összezuódott. A mozdony felborult, az égő parázs kihullott és felgyújtotta a kocsikat, melyek közül tíz porrá égett. A 467. számú vonat mozdonyvezetője megőrült. Fél 12 óraker minden fáradozás dacára sem sikerült még eloltani a tüzet, mihez a nagy vízhiány is hozzájárult. Öt óras nehéz munka után sikerült tíz holttestet és huszonöt sebesültet kihuzni a romok alól. — Millerand közmunkaügyi miniszter, valamint a kerületi prefektus megjelentek a szerencsétlenség színtelyén, majd visszatértek Versaillesba, ahol meglátogatták a sebesülteket.

Ma reggelig a tegnapi katasztrófa 19 holtját találták meg. A személyazonosság megállapítása igen nehéz, annál inkább, mert néhány holttest teljesen összeégett.

A vasuti katasztrófáról még most is borzalmas részleteket közölnek. A sebesültek között van Vanderbilt veje és unokaöccse, Marx Károly híres szocialista író unokaöccse, a nagyopera egyik cselelő-művésze. Allard a Humanité szerkesztőjének fia. Az expressz-vonat mozdonyvezetője, aki megőrült, később visszanyerte öntudatát s a szerencsétlenségről a következőket mondta:

A szemafor szabadra volt állítva s mintegy száz kilométernyire vette észre az omnibuszvonatot. Mithogy azonban az expressz kilenven kilométernyi sebességgel robogott, nem volt képes azt már megállítani, s megtörtént a karambol.

— Elhunyt községi bíró. Glogovác község lakossága őszinte fájdalommal gyászolja Schlee Antal községi bíró halálát. Az elhunyt három évig volt közliszteleiben álló bírása a községnek. A választások alkalmával meghült és tüdőgyuladást kapott. 57 esztendőt élt. Temetése ma volt óriási részvét mellett.

— Fürdőorvosi működés. Tuszkai Ödön dr. tudatja, hogy ez évi orvosi gyakorlatát Marienbadban megkezdte. Címe: „Palast Wilhelmsböhe“ (a főpostával szemben).

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban június hó 20-án a következő születéseket és halálozásokat jelentették be és házasságot kötöttek: Született: Grecz Márton napszámosnak István nevű fia, Klein Adolf szobafestőnek Márton nevű fia, Márton István rendőrnök Aranka nevű leánya, Bálint Imre bérkocsi tulajdonosnak Béla nevű fia. Meghalt: Melezer János 50 éves mészárossegéd, Tamás Róza 8 napos leány, Miérti Mariska 21 éves leány, Romvári Erzsébet 11 napos leány, Bodnár Ferenc 20 éves dohánybevaltó felvigyázó. Hoffmann Salamonné 64 éves kereskedő neje, Bodor Pál 3 hónapos fia. Házasságot kötött: Takács Lajos cipész Bordás Máriával, Gyorgyevics Voisláv sütőmester Lucutia Jusztinával, Kassarer Béla lakatos Ehling Franciskával, Trippa János törvényszéki írnok Tancsics Jankával, Reinberg Dezső szabó Hauser Margittal, Heim Gyula kereskedő Gross Reginával, Dely Jenő kereskedő Bíró Julianával.

— Dr. Wiener Gyula fogorvos tisztelettel tudatja klienseivel, hogy helybeli és interurban telefont vezetettettbe 768. számmal.

— Náder J. késműves cég Arad (Minorita-palota.) Megérkeztek a legjobb hajszütővasak, ugymint hajfodorító Marcell és ondolirozók. Ajánljuk a sportolók részére kerekes korcsolyáit. Sportegyletek előnyben részesülnek.

— Francia likörök legbiztosabb készítésére — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillé. Vojtek és Weisznál. 279

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású.

Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ásványvízkészletekben és gyógyszertárakban.

SCHULTES ÁGOST Szinye-Lipóci Salvator-forrás-vállalat, Budapest, Rudelfrakp. 8.

IRODALOM ES MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Kedd: Botrány, színmű. P. Márkus Emília és Gál Gyula felléptével.

Szerda: Nóra; színmű. P. Márkus Emília és Gál Gyula felléptével.

Csütörtök: Veres talár, dráma. P. Márkus Emília és Gál Gyula felléptével.

Péntek: Brasbaund kapitány, színmű. P. Márkus Emília és Gál Gyula felléptével.

Szombat: Biboros, színmű. Gál Gyula felléptével.

Vasárnap: Dálután: Lili, operett. Este: El nómúlt harangok, színmű. Gál Gyula felléptével.

— Márkus Emma és Gál Gyula Aradon. A ma esti gyorsvonattal érkezett meg Márkus Emma és Gál Gyula Aradra s holnap megkezdik az egész hétre terjedő vendéglátókat.

VÁROS ES MEGYE.

A külvárosok csatornázása. A városi gazdasági szék ma tartott ülésén foglalkozott Sarkad és Erzsébet külvárosok csatornázási munkára kiterjedő pályázat kérdésével. Elhatározta a gazdasági szék, hogy július 11-iki lejárattal pályázatot hirdet és a versenytárgyalás megtartása után azonnal megkezd az építkezést. A 650 ezer korona költséggel készülő hálózat a következő utcákon fog átvonulni:

Akác, Bercsényi Miklós, Angyal, Aranykőz, Bolond, Csallán, Csatorna, Fácán, Hátar (Sarkad és Belváros), Ilona, Kismolnár, Margit, Part, Péter, Trombita, Mikes Kelemen, Választó, Vadászúrt, Vilmos, Virág, Borona, Csutara, Demeter, Fejsze, György, Illés, Kosár, Kasza, Kapa, Sarló, Nagy Sándor, Török Ignác, Schweidel Lipót, Lahner, Darányi, Fűrj, Árok, Aulich és Kápolna-utcat.

Körorvos választás. Kurtics községben Fülöp József dr. halálával megüresedett körorvosi állásra egyhangulag Ferenzi Armin dr. kórházi orvost választották meg. A választáson Baross Ferenc dr. főszolgabíró elnökölt.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

L. M. Pécska. Sorsjegyei eddig nem nyertek.

KÖZGAZDASÁG ES KÖZLEKEDÉS.

— Allatkiállítások. Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület a földmívelésügyi minisztérium támogatásával, folyó hó 12-én Almáskamaráson, 19-én pedig Szapáryligeten igen jól sikerült tenyészlő- és szarvasmarha-kiállítást rendezett, mely alkalommal állami pénzdíjakban a lovaknál 1200 korona, a szarvasmarhák-nál pedig 1500 korona lett a kiegészítők között kiosztva. A gazdasági egyesület nevében mindkét kiállítást Váráshelyi József igazgató-elnök nyitotta meg s rajta kívül jelen voltak még az egyesület képviselőitében Friebeisz Miklós al-elnök, a vármegyei lótenyésztőbizottság elnöke, Ipolyi Keller Iván ügyvezető-titkár, Kemény Szilárd titkár, továbbá Károlyi Gyula gróf, Wenckheim László gróf, Purgly László földbirtokosok, Meiszner Ernő m. kir. gazdasági felügyelő, Kellner György törvényhatósági főállatorvos, Mladin Miklós és Csukay Gyula főszolgabírók, Edes Elemér szolgabíró, Vörzsák János békéscsabai méntelepi hadnagy stb.

— Országos vásár Aradon. Arad szab. kir. város tanácsa közhírré teszi, hogy Aradon a nyári országos vásár 1910. év július hó 1-5 napján veszi kezdetét és 5 napig, vagyis 1910. év július hó 5-ig bezárólag tart.

1951

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, június 20

Kínálat, vételkérő korlátozott, 6 ezer mm. 10 fillérrel olcsóbb.

Az áruk 50 kilónként számítva:

	Déli sárlat	3 órai sárlat
Buza 1910. októberre	9.71-9.72	9.66-5.67
Rona 1910. októberre	6.93-6.94	6.91-6.92
Zab 1910. októberre	7.08-7.09	7.12-7.13
magor 1910. júliusra	5.38-5.39	5.37-5.38

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés.)

— Junius 20. —

Magyar aranyáraderék 4%	113.20
Magyar koronajáradék 4%	92.25
Magyar koronajáradék 3 1/2 %	82.75
Magy. földteherm. kötvény 4%	93.—
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	94.—
Magyar nyereséysorsjegy kölcsön	225.—
Tiszasab. és szegedi sorsjegy kölcsön	156.94
Osztrák járadék papírban	94.—
Osztrák járadék ezüstben	97.75
Osztrák járadék aranyban	116.50
Osztrák koronajáradék 4%	94.—
1880. évi osztrák államsorsjegy	171.—
Osztrák-magyar bankreszvény	18.20
Magyar hitelbank-reszvény	840.75
Osztrák hitelintézeti részvény	668.—
Osztr.-magy. államvasúti részvény	752.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.08
Német birodalmi marka	117.52 1/2
London vista	240.47 1/2
Páris vista	95.30
20 márkás arany	23.50

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1910. Junius 20.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos uj	9.45-9.55
76	9.60-9.65
77	9.70-9.75
78	9.80-9.85

Buza (Temesvári keresk. ár):

75 kilogrammos uj	9.35-9.40
Rona uj	6.65-6.70
Arpa uj	5.30-5.40
Zab uj	6.10-6.20
Tengeri régi	5.40-5.45

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Junius 20. —

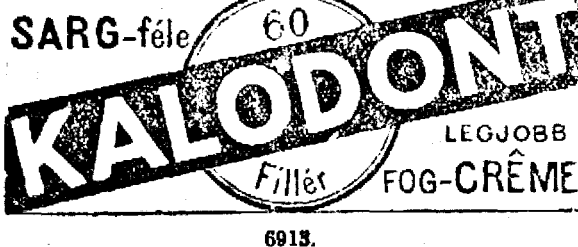
Magyar elsőrendű: Öreg nehez páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 400-400 kilogrammig — rjedő súlyban — fillérig; fiatal nehez páronként 320 kilogrammon felül súlyban 148-150 fillérig; fiatal közép páronként 251-320 kilogrammig terjedő súlyban 148-150 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 148-150 fillérig.

Sertéselészék: június hó 17. napján volt készlet 33252 darab, június 8. napján felbajtatott 491 darab, június 18. napján elszállított 339 darab, július 19. napjára maradt készletben: 38,414 darab.

A hízott sertés üzet irányzata nyugodt.

Felelős szerkesztő:

BOLGÁR LAJOS.

6913.

NYÁRI SZINHÁZ.

Kedd, 1910. június hó 21-én:

P. Márkus Emilia és Gál Gyula felleptével:
A botrány.

Színmű 4 felvonásban. Irta: Henri Bataille. Fordította: Molnár Ferenc.

SZEMÉLYEK:

Ferionl	Gál Gyula.	Jeannette	Delly L.
Charlotte	P. Márkus E.	Parizot	Várnay Jenő.
Marton	Harangozó I.	A prefektus	Gerő János.
Riquet	Benkő Gizi.	Groviere	Nagyv.án I.
Ferionné	Follinusné.	de Berieux	Belin. zky.
Artanezzo	Seregi S.	Raduel	Endrey Gy.

Kezdete 8 órákor.

URÁNIA SZINHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1910. június 21-én, kedd:

1. Utazás Svájcban. Látványosság. — 2. Melyik a néger? Humoros. — 3. Viharos időkből. Dráma. — 4. Piske billiardozik. Kacagató. — 5. A modell. Dráma. — 6. Aki a vállat rángatja. Humoros. — 7. Diszszemle a Vörmezőn. Nagy látványosság.

Előadások délután 1 1/2 órától kezdve.

Helyárak: I-ső hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik hely 40 fill., V-ik hely 20 fillér

Este 9 órákor

A levegő meghódítása.

Írták: Serényi Gusztáv dr. és Lisnyay Pál.

Helyárak 2 kor., 1 kor., 60 fill. és 40 fill.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

As előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

NYILTÉR.

Keresek

3 gyermekem mellé, kik 5, 7 és 10 évesek

németajku kisasszonyt,

lehetőleg „Nord Deutsch“-t.

Cimem a kiadóban.

Özv. Csillag Lajosné szül. Assael Lina, úgy a saját, mint alulírott rokonok nevében fájdalomtól megtört szívvel tudatja, hogy a legjobb férj és rokon

Csillag Lajos ur,

életének 50-ik, boldog házasságának 22 ik évében, f. hó 20-án. d. u. 6 órákor, rövid szenvedés után elhunyt.

A megboldogult drága halott hült tetemeit f. hó 22-én d. e. fél 11 órákor fogjuk az aradi izr. temető halottas házából örök nyughelyére kísérni.

Aldás és béke hamvaira!

Arad, 1910. június 20.

Assael Adolf és neje após és anyós. Fényes Géla és neje szül. Assael Emmy, Fodor Zsiga és neje szül. Assael Melanie, özv. Stern Samuné szül. Fisch Róza sógorok és sógornők. Csillag József és neje szül. Fuchs Berta, Csillag Zsigmond és neje szül. Leitersdorfer Gizella, Spitz Adolfné szül. Stern Vilma testvérei és sógornői.

Legfájdalmasabb érzéstől áthatva tudatjuk szerető hitves, önfeláldozó édesanya, nagymama, legjobb testvér és rokon

Hoffmann Salamonné,

szül. Guttman Bertha urnő,

hosszu szenvedés után folyó hó 19-én este 7 órákor történt gyászos elhunytát. Temetése 21-én délelőtt 10 órákor Mikes Kelemen-utca 2-4. számú házukból fog történni.

Nyugalom jó lelkének!

2469

A gyászoló család.

Minden egyéb értesítés mellőzve.

Bogdarigós gyógyfürdő

Temesmegyében, Temesvár-Radna-Lippai vonalon, Charlottenburg állomástól 7 kilométernyire. Telefon-állomás a fürdőtelepen. Kocsit az állomáshoz tanácsos mindig előre rendelni. A fürdő fekvésénél fogva kitűnő klimatikus gyógy és üdülőhely, vize pedig nagy hatású csusz, köszvény, reuma, ideg-betegség stb. ellen. Állandó fürdőorvos és gyógytár. Bővebb felvilágosítást ad Bogdarigóson: Telefon szám 27 és Temesvárott: 2057

Nägele Antal

gyógyszerész, Gyárvaros. Telefonszám: 322.

Megnyitás: Május hó 1-én.

A szezon szeptember végéig tart.

Két magánjáró

cséplőgép

kitűnő karban, azonnal üzemképes, ujonnan javítva, egyik 6, másik 4 lóerejű, jutányos áron

eladó

Lőrinczy László

gyógyszerésznél 2455

BÉKESCSABÁN.

Segéd,

megbízható, komoly, ki a vas-, fűszer-, vegyes-szakmákban jártas, állást nyerhet

2454

Weisz János

cégnél, Marosillyén.

Uj üzlet!

Van szerencsénk a n. é. közönséggel és a nagyrabecsült vevőinkkel tudatni, hogy az eddigi kárpitos üzletünket meg-nagyobbítva, a mai kor minden igényéhez képest a legujabb styl szerint egy

butorraktárt

nyitottunk

Forray-utcai gr. Hunyadi-féle házban.

Kész függönyök!

Tudatjuk egyszersmind, hogy minden néven nevezendő asztalos- és kárpitos butort, ugymint háló-, ebédlő-, salon- és férfi szobát raktáron tartunk és rajz után rendelésre készítünk. Kérve irántunk tanúsított bizalmát nagyrabecsült vevőink-től, mely 34 éves, továbbra részünkre fenntartani és rende-léseikkel bennünket szerencsétleni szívesek volnának.

Kész szolgálattal

1983

Berán Antal és Fia

butor raktárosok

Városi és megyei telefon 132. szám.

Magyar kir. államvasutak.

N y á r i m e n e t r e n d.

Érvényes 1910. május 26-tól.

Arad-Budapest.							
Állomások	Szv. I-II.	Gyv. I-II.	Szv. I-III.	Gyv. I-III.	Tvssz. I-III.	Szv. I-III.	Gyv. I-III.
Arad	5-08	8-18	11-25	4-16	4-51	9-28	12-30
Sofronya	5-25	8-36	11-41	4-35	5-08	9-48	12-30
Kurtics	5-37	8-48	11-55	4-43	5-25	10-13	12-30
Lökőshaza	5-53	9-04	12-10	4-51	5-44	10-21	12-30
Bánhid m. r.	5-58	9-09	12-16	4-56	5-51	10-26	12-30
Országut	6-02	9-13	12-20	5-00	5-56	10-30	12-30
Kétegyháza	6-10	9-21	12-28	5-08	6-04	10-38	12-30
Ujgyőr	6-11	9-22	12-29	5-09	6-05	10-39	12-30
Békes-Csaba	6-35	9-46	12-59	5-17	6-31	11-13	12-30
Békes-Földvár	6-43	9-54	1-02	5-25	6-39	11-21	12-30
Mezőberény	6-56	10-07	1-15	5-38	6-52	11-34	12-30
Gyoma	7-07	10-18	1-26	5-49	7-03	11-45	12-30
Mezőtúr	7-31	10-42	1-50	6-03	7-27	12-09	12-30
Pusztapó	7-36	10-47	1-55	6-08	7-32	12-14	12-30
Pusztapó	8-02	11-13	2-21	6-34	8-00	12-40	12-30
Pusztapó	8-03	11-14	2-22	6-35	8-01	12-41	12-30
Szajol	8-27	11-38	2-46	6-59	8-25	1-15	12-30
Szolnok	8-52	12-03	3-21	7-14	8-50	1-40	12-30
Ujzás	9-10	12-21	3-39	7-32	9-08	1-58	12-30
Tápiógyörgye	9-20	12-31	3-49	7-42	9-18	2-08	12-30
Tápiószék	9-44	12-55	4-13	8-06	9-42	2-32	12-30
Nagykát	9-49	12-59	4-18	8-11	9-47	2-37	12-30
Tápiószék	10-08	1-18	4-37	8-30	10-06	2-56	12-30
Tápiószék	10-27	1-37	4-56	8-49	10-25	3-15	12-30
Mende	10-51	1-41	5-20	9-13	10-49	3-39	12-30
Győr	11-08	1-58	5-37	9-30	11-06	3-56	12-30
Maglód	11-22	2-12	5-51	9-44	11-20	4-10	12-30
Rák	11-37	2-27	6-06	9-59	11-35	4-25	12-30
Kőbánya fel. p. u.	11-46	2-36	6-15	10-08	11-44	4-34	12-30
Budapest k. p. u.	12-17	3-07	6-46	10-39	12-15	5-05	12-30

Budapest-Arad.							
Állomások	Szv. I-II.	Gyv. I-II.	Szv. I-III.	Gyv. I-III.	Tvssz. I-III.	Szv. I-III.	Gyv. I-III.
Budapest kpn.	11-25	8-00	12-20	4-51	4-51	9-28	12-30
Kőbánya felső p. u.	11-31	8-06	12-26	4-57	4-57	9-34	12-30
Rák	11-43	8-18	12-38	5-09	5-09	9-46	12-30
Maglód	12-13	8-48	1-14	5-39	5-39	10-16	12-30
Győr	12-18	8-53	1-19	5-44	5-44	10-21	12-30
Mende	12-23	9-00	1-24	5-49	5-49	10-26	12-30
Tápiószék-Tápiószék	12-28	9-05	1-29	5-54	5-54	10-31	12-30
Tápiószék	1-03	9-21	1-31	6-12	6-12	10-49	12-30
Nagykát	1-08	9-26	1-36	6-17	6-17	10-54	12-30
Tápiószék	1-13	9-31	1-41	6-22	6-22	11-09	12-30
Tápiógyörgye	1-18	9-36	1-46	6-27	6-27	11-14	12-30
Ujzás	1-23	9-41	1-51	6-32	6-32	11-19	12-30
Szolnok	1-28	9-46	1-56	6-37	6-37	11-24	12-30
Szajol	1-33	9-51	2-01	6-42	6-42	11-29	12-30
Pusztapó	1-38	9-56	2-06	6-47	6-47	11-34	12-30
Pusztapó	1-43	10-01	2-11	6-52	6-52	11-39	12-30
Mezőtúr	1-48	10-06	2-16	6-57	6-57	11-44	12-30
Gyoma	1-53	10-11	2-21	7-02	7-02	11-49	12-30
Mezőberény	1-58	10-16	2-26	7-07	7-07	11-54	12-30
Békes-Földvár	2-03	10-21	2-31	7-12	7-12	12-09	12-30
Békes-Csaba	2-08	10-26	2-36	7-17	7-17	12-14	12-30
Kigyó	2-13	10-31	2-41	7-22	7-22	12-19	12-30
Kétegyháza	2-18	10-36	2-46	7-27	7-27	12-24	12-30
Országut	2-23	10-41	2-51	7-32	7-32	12-29	12-30
Bánhid m. r.	2-28	10-46	2-56	7-37	7-37	12-34	12-30
Lökőshaza	2-33	10-51	3-01	7-42	7-42	12-39	12-30
Kurtics	2-38	10-56	3-06	7-47	7-47	12-44	12-30
Sofronya	2-43	11-01	3-11	7-52	7-52	12-49	12-30
Arad	2-48	11-06	3-16	7-57	7-57	12-54	12-30

Arad-Tóvá.							
Állomások	Gyv.	Szv.	Szv.	Gyv.	Szv.	Tvssz.	Gyv.
Arad ind.	12-21	2-14	4-04	7-04	8-32	10-00	12-30
Glogovác	2-26	4-15	6-05	7-09	8-37	10-05	12-30
Csicsér	2-37	4-26	6-16	7-20	8-48	10-16	12-30
Győr M. r.	2-49	4-38	6-28	7-32	8-60	10-28	12-30
O-Paulis	2-55	4-44	6-34	7-38	8-66	10-34	12-30
Paulis	3-02	4-51	6-41	7-45	8-73	10-41	12-30
Baracska	3-07	4-56	6-46	7-50	8-78	10-46	12-30
M. Rák	3-15	5-04	6-54	7-58	8-86	10-54	12-30
M. Rák	3-25	5-14	7-04	8-08	8-96	11-04	12-30
Milova-O.	3-38	5-27	7-17	8-21	9-09	11-17	12-30
Konop	3-49	5-38	7-28	8-32	9-20	11-28	12-30
Borzo	4-06	5-55	7-45	8-49	9-37	11-45	12-30
Sobors	4-18	6-07	7-57	8-61	9-49	11-57	12-30
Zám	4-29	6-18	8-08	8-72	9-60	12-08	12-30
M. Rák	4-35	6-24	8-14	8-78	9-66	12-14	12-30
Déva	4-46	6-35	8-25	8-89	9-77	12-25	12-30
Piski	4-59	6-48	8-38	9-00	9-88	12-38	12-30
Szajol	5-12	6-61	8-51	9-13	10-01	12-51	12-30
Alvinc	5-25	6-74	9-04	9-26	10-14	1-04	12-30
Győr M. r.	5-38	6-87	9-17	9-39	10-27	1-17	12-30
Csicsér	5-51	6-100	9-30	9-52	10-40	1-30	12-30
Glogovác	6-04	6-113	9-43	10-05	10-53	1-43	12-30
Arad	6-17	6-126	9-56	10-18	11-06	1-56	12-30

Tóvá.-Arad.							
Állomások	Szv.	Gyv.	Szv.	Gyv.	Szv.	Vv.	Gyv.
Tóvá ind.	8-15	3-55	10-57	2-00	8-51	12-30	12-30
Gy-Fehér	8-25	4-05	11-07	2-10	9-01	12-30	12-30
Alvinc	8-35	4-15	11-17	2-20	9-11	12-30	12-30
Szajol	8-45	4-25	11-27	2-30	9-21	12-30	12-30
Szajol	8-55	4-35	11-37	2-40	9-31	12-30	12-30
Piski	9-05	4-45	11-47	2-50	9-41	12-30	12-30
Déva	9-15	4-55	11-57	3-00	9-51	12-30	12-30
M. Rák	9-25	5-05	12-07	3-10	10-01	12-30	12-30
M. Rák	9-35	5-15	12-17	3-20	10-11	12-30	12-30
Zám	9-45	5-25	12-27	3-30	10-21	12-30	12-30
Sobors	9-55	5-35	12-37	3-40	10-31	12-30	12-30
Borzo	10-05	5-45	12-47	3-50	10-41	12-30	12-30
Konop	10-15	5-55	12-57	4-00	10-51	12-30	12-30
Milova-O.	10-25	6-05	1-07	4-10	11-01	12-30	12-30
M. Rák	10-35	6-15	1-17	4-20	11-11	12-30	12-30
Baracska	10-45	6-25	1-27	4-30	11-21	12-30	12-30
Paulis	10-55	6-35	1-37	4-40	11-31	12-30	12-30
O-Paulis	11-05	6-45	1-47	4-50	11-41	12-30	12-30
Győr M. r.	11-15	6-55	1-57	5-00	11-51	12-30	12-30
Csicsér	11-25	7-05	2-07	5-10	12-01	12-30	12-30
Glogovác	11-35	7-15	2-17	5-20	12-11	12-30	12-30
Arad	11-45	7-25	2-27	5-30	12-21	12-30	12-30

Arad-Temesvár-Józsefváros.							
Állomások	Szv.	Szv.	Vv.	Szv.	Gyv.	Tvssz.	Gyv.
Arad	6-15	12-17	4-48	7-49	8-50	12-30	12-30
Uj-Arad	6-25	12-28	5-04	7-59	9-00	12-30	12-30
Nemeth-Ságh	6-42	12-44	5-27	8-16	9-17	12-30	12-30
Vinga	6-55	12-56	5-40	8-29	9-30	12-30	12-30
Orczyfalva	7-06	1-07	6-01	8-40	9-41	12-30	12-30
Merczfalva	7-16	1-17	6-11	8-50	9-51	12-30	12-30
Szt. András	7-27	1-28	6-22	9-01	10-02	12-30	12-30
Temesvár-Jv.	7-44	1-45	6-39	9-18	10-19	12-30	12-30

Temesvár-Józsefváros-Arad.

Temesvár-Józsefváros-Arad.							
Állomások	Szv.	Vv.	Szv.	Gyv.	Tvssz.	Gyv.	Tvssz.
Temesvár-Jv.	6-00	8-45	3-24	9-45	10-46	12-30	12-30
Szt. András	6-10	9-00	2-42	9-55	10-56	12-30	12-30
Merczfalva	6-24	9-27	2-56	10-09	11-10	12-30	12-30
Orczyfalva	6-44	9-42	3-16	10-29	11-30	12-30	12-30
Vinga	6-54	10-05	3-27	10-39	11-40	12-30	12-30
Nemeth-Ságh	7-11	10-23	3-40	10-56	11-57	12-30	12-30
Uj-Arad	7-28	10-47	3-47	11-13	12-14	12-30	12-30
Arad	7-44	11-00	3-56	11-29	12-30	12-30	12-30

(Utánnomás nem díjazatik.)

Olcsó bevásárlási forrás!

Kilényi C. és Társa

a „Kék golyóhoz“

291

Arad, József főherceg-ut 11. sz.

Vászon maradékok minden árban!

**A tavaszi idényre! Ajánljuk
nagyválasztéku szövet, delain,
zephir és karton raktárunkat
a legolcsóbb árakon.**

Fegyházban kötött harisnyák

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kaszinók, vendéglősök és magánosoknak a **legjobb minőségű** 2007

gyertyánfa-bábukat

és I-ső osztályu

lygnum-sanktum tekegolyókat

b. figyelmébe ajánlja

Bauer Gyula

Arad, Andrassy-tér, Minorita-palota.

Női kerékpár

kevésbé használt, olcsón eladó. —
Cím a kiadóhivatalban. 2459

Wertheim-szekrény

kisebbszerű, kerestetik megvételre. Cím a kiadóhivatalban. 2460

Eladó

jutányos árban egy jó karban lévő Stráfkocsi Olasz Lajos kovácsmesternél, az ipartestülettel szemben. 2461

Cimbalom tanítást

elvállalok jutányos árban biztos módszerrel. Cím a kiadóhivatalban. 2460

Két Ponny ló

eladó. Überall Márk, Weitzer János-utca 17. 2456

Könyvelő

nagyobb vállalatnál alkalmazást keres. Cím a kiadóhivatalban. 2457

Alólirott ajánlja

saját gazdaságában előállított elsőrendű juhturót 5 kilogrammos dobozokban 6 korona utánvét mellett. Neustadt Leo Valemare, posta Gurahoncz. 2458

Több szobából

álló lakás üzlettel, korcsmával és tekepályával, valamint trafik és italmérési joggal, szabad kézből kedvezményesen eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2314

Dezsőházán

egy jó forgalmu üzlet házzal és a hozzá tartozó telekkel együtt kedvező feltételekkel azonnal eladó. Cím Hevesi Tóth József Dezsőházán up. Silingya. 2358

43 ezer

2384

lakossal és óriási környékkel bíró vidéki városban öt év óta fennálló, elképzelt vevőkörrel rendelkező, elsőrangú női divat, kézimunka és rövidáru üzlet női kalap-szalonnal súlyos betegség miatt azonnal átadó. Ajánlatok Fényes egzisztencia címen a kiadóhivatalba kéretnek.

Üzletáthelyezés.

Eisele János Koronás Áruháza Arad, Forrai-utca Gr. Hunyady-féle palotába helyeztetett át. 2374

Eladó

egy csinosan berendezett fodrász-üzlet jó forgalmu helyen, üzletfelhagyás miatt. Cím a kiadóhivatalban. 2075

Gyermekek

elemi osztályokra, esetleg zongora vagy német nyelv elemekre tanítok. Cím a kiadóhivatalban. 2425

A vidéken

egy jó karban lévő mai kor igényeinek megfelelő Portál, házlebontás miatt eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2452

A cigarettázik

használgon Progress szivarkahüvelyt, 100 drb. 26 fill. 1000 drb. K. 240. Egyedül kapható Ingusz I. és Fla könyv- és papirkereskedésben Arad, Andrassy-tér 16. és Weitzer János-utca. 1651

A nyaraló és fürdőző

közönség figyelmébe ajánlom 90 ezer kötetes kölcsönkönyvtáramat. — 30.000 kötetes zenekölcsönző intézet — Confetti és lampionok legjutányosabb forrása. — Olcsóságok levélpapírosban. Üzleti könyvek: Strazák stb. nagy raktára. — Irodai kellékek és írószerekben különlegességek. — Antiquarium. Kerpel Izsó könyvkereskedése Aradon. Telefon 385. sz. 525

Fiatall gyorsíró

és gépiró azonnal felvétetik dr. Kell József ügyvéd irodájában Aradon. 2451

Szép utcai

butorozott szoba külön bejárattal kiadó. Bővebbet Neumann M. ruhatelepén. 2315

Könyvelő,

kinek több évi gyakorlata van, állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 2444

Eladó ház.

Belvárosban 4500 koronát jövedelmező ház 65.000 koronáért eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2041

Kiadó

julius hó eisejétől 2 szobából álló garzon lakás mely irodának is igen alkalmas Weitzer J.-utca 14. sz. alatt. 2446

Izr. Fiuminternálus Aradon.

Azok a szülők, kik gyermekeiket a jövő tanévre az intézetbe beadni óhajtják, miután csak korlátozott számban vétetnek fel, kéretnek, hogy előjegyzés végett július hó 10-ig jelentkezni sziveskedjenek. Az intézet magántanulókat is elfogad. Prospektust készséggel küld Steiner, Chorin Áron-utca 1. Izr. templommal szemben. 2340

Kiadó

Paulison, közvetlen motor megálló mellett nyaralásra alkalmas, szép, kelő kényelemmel berendezett uri lakás július 1-re telephon használatával együtt, esetleg tennispályával is. Cím a kiadóhivatalban. 2467

Gyakorlott német

gépirónő keres július 1-re megfelelő állást. Leveleket „Deutschland“ címen a kiadóhivatalba kér. 2462

Mészáros

és hentesüzlet más vállalat miatt eladó. Cím a kiadóhivatalban. A berendezés üzlet nélkül is eladó. 2466

Egy jókarban lévő

8 lőerejű cséplőgarnitúra eladó. Bővebbet Gantner Antal Uj-Szent Anna. 2463

Egy jóforgalmu

fűszerüzlet berendezéssel együtt két szobás lakással azonnal kiadó. Ugyanott 4 drb. jó ászokfa eladó. Bővebbet Borona-utca 53. szám. 2465

Vidéken

forgalmas helyen jó menetelű süttőde betegség miatt eladó, bővebbet a kiadóhivatalban. 2468

Legjobb és legolcsóbb forrás.

Kizárólagos**kávé****tea és rum**

üzlet.

ATLANTIKA**KÁVÉ és TEA
BEHOZATAL**

Villanyüzemű kávépörkölőn (legújabb rendszer)
minden órában friss pörkölés.

ARAD, Andrassy-tér 20., sz. szemben, a megyeházzal.

Szakszerű, példásan tiszta kezelés.